

NOVA DORA

Študijska knjižnica

dolž. iztis

Ljubljana

Stane letno 48 Din, mesečno 4 Din, za inozemstvo letno 120 Din.
— Oglasi za mm višine stolpca 40 p. Reklame med tekstom,
osmrtnice in zahtve 50 p. Posamezna številka stane 1 Din

Izhaja
vsak torek, četrtek in soboto.

Uredništvo Strossmayerjeva ul. št. 1, I. nadst. Telefon št. 53.
Upravništvo Strossmayerjeva ul. št. 1 pritličje. Telefon št. 65.
Račun kr. poštnega čekovnega urada št. 10.066.

Samoradikalna vlada.

Kljub dolgotrajnim pogajanjem z radikalci se demokratskemu klubu ni posrečilo, da bi se sestavila koalicijska vlada. Radikalci so odklonili vsako sodelovanje z demokrati, na vse načine so se izgovarjali. Z grožnjo, da preidejo radikalci v opozicijo, se je situacija tako poostрила, da kralj ni videl nobenega izhoda več za dosego poslovne vlade, ki bi izvedla parlamentarni delovni program. Krona je odklonila predlog predsednika skupščine, da bi se poskusa sestaviti vlada iz druge najmočnejše parlamentarne skupine. Pašič je bil ponovno pozvan na dvor, kjer je dobil mandat za sestavo samoradikalne vlade.

Če premotrino listo novih ministrov, vidimo da nastane s samoradikalno vlado popolnoma druga doba v našem notranjem državnem življenju. Radikalna stranka in z njo novi ministri so predstavitelji najbolj konservativne struje, ki žive še sedaj v tradicijah nekdanje male Srbije. Pripadniki radikalne stranke se še dosedaj niso povzpeli do razumevanja sedanje velike Jugoslavije. Še sedaj ne razumejo, da treba našo ujedinjeno državo drugače voditi, ter treba gospodarske in socialne probleme drugače reševati, kakor so se reševali v nekdanji mali Srbiji. Med Hrvati in Slovenci ni mogla in ne more pridobiti stranka, ki stremi samo za velesrbskimi cilji nobenih tal.

Demokratska stranka se je borila z vso energijo in z vsemi silami, da ne prodre ideja radikalov na vseh poljih našega državnega življenja. Nastopila je proti reakciji, ki je hotela nadvladati samo enega plemena nad drugim, oziroma bi se ujedinjena država razdelila na tri male plemenske države. Da je radikalna stranka stremila za tem smotrom, smo spoznali dobro iz razgovorov radikalnih voditeljev in iz intrig katerih se je posluževal Pašič zadnje dni. Imamo sedaj samoradikalni kabinet, pri katerem sestavi je imel Pašič težave. Bil je prepričan, da je pristanek SKS in Magljajičeve skupine siguran. Toda medtem je imel klub SKS sejo, v kateri je bilo sklenjeno, da samostojna kmetijska stranka odklanja vsako sodelovanje z radikalci. Pašič je bil iznenaden, ko je malo prej predno bi moral oditi novi

kabinet na dvor, stopil k njemu zastopnik kluba SKS poslanec Rajer ter obvestil Pašiča, da črta Puclja iz liste nove vlade. Manjkala sta mu dva ministra za trgovino in poljedelstvo. Pašič ni hotel prisege odgoditi. Zato je sestavil v naglici definitivno ministrsko listo, katero prinašamo na drugem mestu. Da bi Slovenci in Hrvati ne bili preveč užaljeni, je poklical v kabinet tudi dva ministra enega Slovence in enega Hrvata, katere imenujejo parlamentarni krogi ironično »ministra za kolonije.« Kaj bo rekla skupščina glede velesrbske radikalne vlade, bomo videli.

Kaj je moral g. Pašič predočevati nosilcu krona, da je pristala na predlog Pašičev samovoljne vlade radikalov in pustila pasti tako važne in nujne zakone kakor je uradniški, invalidski in agrarni, je vsekakor zelo tajinstveno.

Samo enkrat in samo za dobo kratko odmerjenega časa smo imeli Slovenci neposredno pred zatonom pokojne Avstrije ministra rojaka brez portfelja. Slovenska krajina ima sedaj v petem letu po osvobojenju tudi svojega ministra brez portfelja. Vsem tistim, kojim smo bili demokrati na Slovenskem preveč srbski, ker smo bili iskreno jugoslovenski državljani, je zaigral sedaj stari srbski državnik Pašič svojo velesrbsko pesem kot reiren na otročjo hrvatsko republikansko pasivteto in na slovensko avtonomijo. Vsem tem prizadevanjem večine Hrvatov in večine Slovencev je s tem pač malo ustrezno. Demokratska stranka, ki je vse svoje sile žrtvovala v smislu svojega jugoslovenskega programa ideji jugoslovenske države in pravične socialne ureditve razmer v naši domovini, je doživela s tem, kar se je izvršilo, udarec ki ni v prilog državi, četudi je morda v prilog stranki radikalov.

IVAN PREKORŠEK:

Beseda inteligenci.

To je naslov, ki ga nosi uvodnik »Kmetijskega lista« z dne 13. decembra 1922. Reči moramo, da je pisan lepo in iskreno, brez ozira na desno in levo, dostavljamo tudi, da želimo, da lepa beseda najde tudi lepo mesto tam, kamor

odvisno od reforme političnih institucij. Predložil bodem skupščini dva predloga, ki jih že poznate: predlog o volilnem zakonu in zakonski načrt, ki uvaja začetek reprezentativne vlade. Tukaj sta ta dva predloga.

Princ je vzel neke papirje iz svoje pisalne mize. Grof Moellnitz ga je poslušal in se ni premaknil, dokler ni končal. Njegov smehljajoči obraz je še nadalje preizkušal intelektualno varnost človeka, ki ni nikdar nič mislil. Ideje shranjene v njegovem nizkem zaokroženem čelu so bile uboge in redke, toda bile so razvrstene v lepem redu, trdne in nesprenmljive, bile so ideje njegovega rojstva, njegovega stanu, njegove sreče in napredovanja. Bil je izmed onih, ki niso zmožni spoznati in si predstavljati drugačnega človeka, kakor je sam, ne drugega življenja, kakor je njegovo. Ne morejo se vživeti v drug socialen položaj, v katerem oni živijo. Tudi kadar se dozdeva, da mislijo in delajo, je samo gesta delovanja in mišljenja. Izvršujejo vse svoje geste popolnoma avtomatično. Avtoriteta grofa Moellnitza in njegova priznana poštenost sta izhajali iz njegovega originalnega avtomatizma.

Dobro in premeteno je igral vlogo

je bila namenjena. Pisec članka v »Kmetijskem listu« se spominja dobe, ko so slovela imena Božidar Raič, Matija Majar, Fran Levstik, ko je vodil Goričane nepozabni Lavrič, ko je učil Stajerce Trstenjak, ko se je na veličastnih taborih manifestirala enotnost našega naroda, ko ni bilo med inteligenco in narodom nobenega prepada. »V dobi gradnje smo in obenem v dobi političnega kričaštva. Kako pa nai bo stavba dobra, če jo vodijo kričači in hujskači mesto izvežbanih zidarjev! In da se danes to godi, je krivda inteligence! Iz mehkužnega strahu pred političnim bojem je inteligenca zapustila javno življenje, na njeno mesto pa so prišli razni kričači in vpijači, ki morajo svojo notranjo praznoto zakrivati s krikom. Največja in najbolj neoprostljiva pa je krivda inteligence, da je skoraj umrlo prosvetno delo med narodom.« Članek zaključuje s pozivom in vabilom, da se inteligenca nasloni na narod in posveti delu za narod svoje sile, sicer bo med narodom in inteligenco nastal prepad, ki ga ne bo mogoče več premostiti.

V članku je mnogo resnice, mnogo žalostne resnice. Prav tako mirno in stvarno bi se dalo članek nadaljevati tam, kjer pisec ni šel globlje v stvar. Ako bi se bila naša inteligenca že v dobi taborov ločila od naroda, kje bi bil naš narod in kje bi bile naše narodne meje. Mi vsi, ki živimo nekoliko javnega življenja, vemo prav dobro, da je bila naša narodna inteligenca v vseh najtežjih dobah naše zgodovine z narodom eno, vso neskončno dobo naše sužnosti, dobo svetovne vojske in v dneh prevrata. Na njenih ramah je težalo vedno nemalo odgovornosti in dela in ni ga vršila slabo, vršila ga je idealno. V teh štirih letih po vojni se je mnogo spremenilo, med inteligenco in narodom je nastal prepad, kdor pa misli, da je tega kriva samo takozvana inteligenca, se zelo moti ali pa je hudo krivičen. Res je mnogo mladostnega idealizma zamrlo in res je tudi, da ni nikjer videti onega mladega naraščaja, ki bi nadomeščal one, ki so se za vse ro »postarali«, pravtako je pa tudi resnica, da so se poštenim, javnim delavcem inteligentom prav trdo in trdno zaloputnila vrata med narod od

velikega gospoda, diplomata in ministra absolutne monarhije.

Z velikim dostojanstvom je odgovoril:

»Sir, čast mi je podati vaši kraljevski Visokosti svojo in mojih tovarišev ostavko.«

»Sprejem, gospod Moellnitz,« je rekel Herman. Jutri bom izbral drugo ministrstvo.«

Grof je mislil, da mora pristaviti še stavek o starem zvestem uradniku, zato je pripomnil:

»Prosim vašo kraljevsko visokost, da ne dvomim o moji vdanosti. Toda prepričan sem v duši in vesti, da naš vaša visokost pogubi in da se pogubi tudi sama.«

»Bomo videli,« je odvrnil Herman.

»Sir, vaša kraljevska visokost se bo spomnila nekega dne na besede, ki sem si jih drznil izreči. Če mi vest ne pusti pomagati podirati (oprostite drznosti mojih besed, ki mi jih narekuje ljubezen za javno dobro), bodite zagotavljeni, da bo moja vdanost vedno pripravljena pomagati, kadar bo treba popravljati.«

»Jaz ne dvomim prav nič,« je rekel Herman smeje. »Vem, da ste eden izmed onih, katere se vedno najde.

tistih, ki so momentano videli v vsakem javnem delavcu napatje. In narod, ki je nekdanj prav dobro znal ločiti resnično pošteno narodnost in delavnost od narodne fraze in izkoriščanja, je po naukih svojih kmečkih in »kmetom prijaznih« političnih vodij, začelo mrzeti vse, kar se ne peča s kmetijo ter odrekati vsakemu pravico, da javno dela, kdor ni kmet. Mnogo bi se dalo o tem govoriti in pisati, morda je ta doba že skoro za nami, bila je sigurno doba velike demagogije, ki je prinesla našemu narodu malo sreče. Vsakega javnega in kulturnega delavca, ki se ga je tako iz dežele pognalo in pregnalo kot nekakega manjvrednega lopova, je bolelo srce, ker je videl, da pomeni to propadanje in ne napredek naroda. Narodna inteligenca — nikdar ni bila bogata, a imela je nekdanj sebi toliko sile, da je mogla dajati iz svojega duševnega kapitala narodu to, česar je narod pogrešal. Povojna leta so narodno inteligenco ubila, napravila so iz nje najbednejše reveže, na koje gleda danes narod še k večjemu s pomilovanjem ali pa celo z zaničevanjem. Revež in berač ne uživa ugleda ter tudi ne more dati ničesar. Nikdar nismo branili inteligence, ker pravimo, da je njena naloga v vsakem narodu velika in ker vidimo, da jo naša današnja inteligenca v mnogem oziru zanemarija, ker bi mogla kljub nelepim razmeram, v kojih se nahaja, vendarle mnogo več storiti in pomeniti. Ne bilo pa bi pravično, ako bi v tej zvezi ne omenili teh dveh momentov, ki sta bila odločilna za pasivnost inteligence. Manj odločujoč je materialni moment za vsakogar, kdor je toliko stvaren, da ve, da so naši napredni poslanci iskreno hoteli zboljšanje položaja uradniški inteligenci. Da je položaj danes tako žalosten, je krivda na vseh onih, ki so čas dela v skupščini zapravljali s hujskanjem mesto da bi bili s sodelovanjem utrdili pozicije onih, ki so v tem pošteno zastavili svoje sile.

Naš narod je politično v zadnjih desetih letih prav malo dozorel, izgleda, da je zadnja leta po prevratu nazadovaval, ker ni posvečal pažnje javnim zadevam ter je bil pristopen za vsako frazo in vsako brezglavost, samo da se mu je reklo, da je slabo in da je njemu najslabše, pa je bilo dobro. Vse, ki mislijo z narodom pošteno in pravtako pošteno tudi z državo, ki je nas vseh, čaka mnogo dela, lepega, hvaležnega dela. Na tej poti bi se lahko našli vsi tisti, kojih pota so šla zadnja leta naražen, ako nočemo nadaljnjega propadanja!

Politične vesti.

Nova vlada, ki je položila 16. dec. prisege, je sestavljena tako-le: Ministrski predsednik: **Nikola Pašič**, izenačenje zakonov: **Marko Tričkovič**, vere: **Ljuba Jovanovič**, promet: **dr. Velizar Jankovič**, zunanje zadeve: **dr. Momčilo Ninčič**, prosveta: **Miša Tričunovič**, pravosodje: **dr. Laza Markovič**, narodno zdravje: **dr. Slavko Miletič**, javna dela: **Nikola Uzunovič**, agrarna reforma: **Krsta Miletič**, pošte in brzojav: **Velja Vukičević**, vojna: **general Petar Pešič**, šume in rude: **dr. Milan Srškič**, notranje zadeve: **Milorad Vujičić**, socialna politika: **dr. Ninko Perić**, finance: **dr. Milan Stojadinovič**, minister brez portfelja: **dr. Niko Župančič** (za Slovenijo), minister brez portfelja: **dr. Gjivo Supilo** (za Hrvatsko).

Jules Lemaitre:

Kralji.

(Dalje.)

V.

»Ali vam je znana, veliki kanciar, moja proklamacija na narod, katero ste podpisali tudi vi?«

Grof Moellnitz se je priklonil:

»Mi je-li dovoljeno spomniti vaše kraljevsko Visočanstvo, da je moj podpis samo potrdilo resničnosti vašega?«

»Vem, gospod, to je dobro, ker hočem svojo misel in edino svojo misel razložiti narodu. Podrobneje vam ne bom razkladal. Stavke, ki so izbruhile pred nekaj meseci in povzročile toliko gorja nesrečni deželi, so ponehale bolj vsled bede, v kateri so se nahajali delavci, kakor pa vsled nezadostnega pribojstva od strani podjetnikov...«

Grof Moellnitz je ugovarjal z nasmehom in skomignil z ramami.

»To je moje mnenje,« je nadaljeval Herman. »Veliko breme se je navelilo name, odkar mi je kralj poveril svojo oblast. Ljudstvo čaka. Že od moje mladosti so bile vse misli in čustva tiha daritev zanj. Olajšati mu hočem življenje. Razširila se je med delavce ideja, da je rešitev socialnih vprašanj edino

Pred razpustom skupščine. Dne 16. tm. se je sestal novi kabinet, sklenilo se je, da se čim prej skliče narodna skupščina, kateri se bo vlada predstavila z dekretom o razpustu. Po predpisu ustave bo v ukazu o razpustu parlamenta naveden tudi dan novih volitev in sklicanje novega parlamenta. Volitve se bodo vršile dne 18. marca, nova skupščina pa bo sklicana na dan 16. aprila.

Predsednik poljske republike umorjen. Komaj je prevzel svoje dolžnosti predsednik poljske republike, že mu je pretrgala nit življenja krogla političnega nasprotnika. Dr. Gabriel Narutowicz je posetil 16. tm. ob 12. uri kardinala Kakowskega. Pol ure kasneje se je podal v spremstvu dveh adjutantov, šefa svoje civilne pisarne, min. predsednika Nowaka in dveh drugih ministrov k slavnostni otvoritvi razstave slikarja Zahete. Ko je vstopil v prvo dvorano, je akademski slikar Eligij Niewiadomski od zadaj oddal tri strele na predsednika, ki se je smrtno zadet zgrudil na tla. Umrl je v nekaj minutah. Atentator je hotel pobegniti, vendar ga je prijel eden izmed adjutantov. Truplo umorjenega predsednika so prepeljali v belvedersko palačo, kjer so ga položili na mrtvaški oter. — Dr. Gabriel Narutowicz je bil rojen l. 1865 v Kovnu, gimnazijo je dovršil v Libavi, matematično fakulteto v Petrogradu, v Curihu pa je absolviral politehniko in dobil inženjsko diplomo. Bil je specialist za vodnotehnične zgradbe. V tej stroki si je pridobil svetovni sloves. Poklican je bil za univerzitetnega profesora v Brooklin in Madrid, leta 1918 pa na politehniko v Curihu. Po vojni je bil nekaj časa predsednik mednarodne komisije za izkoriščanje vodnih sil ob Renu. V kabinetu Grabskega je leta 1920 postal minister za javna dela. Na genovski konferenci je bil Narutowicz drugi delegat poljske države. Za predsednika poljske republike je bil izvoljen 9. tm. Bil je simpatičen mož, blagega značaja in elegantnega nastopa.

Mussolini diktator. Italijanski ministrski svet je dal Mussoliniju pooblastilo, da uporabi vsa sredstva proti oni stranki in gibanju, ki bi hotela motiti javni mir in red. Dne 16. tm. ponoči je imel vrhovni fašistovski svet posvetovanje, katerega se je udeležil tudi Mussolini. Sklenilo se je, da se organizacije fašistovske milice pretvorijo v novo skupino, ki se bo imenovala »Nacionalna varnostna milica« in ki bo podrejena direktno Mussoliniju.

Sinowjew aretiran. »Daily Mail« poroča, da je bil znani vodja tretje internacionale Sinowjew v Bologni ma poti iz Trsta v Rim aretiran. Imel je nalog, da bi združil socialiste in komuniste ter tako povzročil padec Mussolinijeve vlade.

Delegacija sovjetske Rusije v Beogradu. V Beograd so prispeli zastopniki sovjetske Rusije. Prišli so preko Sofije. Razen vprašanja Rdečega križa bodo odposlanci obravnavali z našimi oblastmi tudi o repatriaciji ruskih beguncev. Beograjski listi poročajo, da se bo razpravljalo tudi o ureditvi trgovinskih odnosov med Jugoslavijo in Rusijo.

Celjske novice.

LJUDSKO VSEUČILIŠČE V CELJU.

Danes v ponedeljek, dne 18. dec. bo predavala tuk. voditeljica mestne dekliške šole, gospa Ivanka Zupančič »o mladinsko - skrbstveni vzgoji«.

MESTNO GLEDALIŠČE V CELJU.

V torek 19. in v sredo 20. decembra se predstavlja pravljica mladinska igra v štirih dejanjih »Krojaček-junaček« z godbo in baletom. Predstava izven abonementa. Začetek ob 20. uri.

Praznovanje rojstnega dne Njegovega Veličanstva kralja Aleksandra je praznovalo celjsko mesto s slovesno službo božjo v župni cerkvi ob 8. uri 30 min. Poleg zastopnikov vojaštva, uradov in raznih korporacij, se je udeležilo cerkvene slavnosti, katera se je končala z zahvalno pesmijo in drž. himno, mnogo občinstva. Hišni posestniki so po večini razobesili zastave. Tudi vsi uradi so bili okrašeni z državnimi zastavami. Umrl je 17. tm. zvečer v tukajšnjem kapucinskem samostanu P. Rudolf Marolt, zadet od kapi.

»Ploha«. V torek, 12. tm. so gostovali člani narodnega gledališča v Ljubljani v celjskem mestnem gledališču s Petrovičevo veseloigro »Ploha«. Igra, koje snov je vzeta iz dalmatinskega seljačkoga življenja, je polna uprav drastičnih humorističnih efektov, ki se stopnjujejo mestoma do prave kvante, kar gotovo ni v prid umetniški vrednosti dela. Igralo se je pa prav dobro. Glavno vlogo Stojana Mariča je z niemu tastno rutino podal g. Milan Skrbinsek; iz njegov glas se mi je zdel preveč pristljen, kar je zlasti slabo uplivalo na jasnost izgovorjave. Naravnost izvrsten je bil v vlogi Nikola Jevriča g. Ločnik. Mara g. Rogozova je bila zelo naravna; gdč. Vera Danilova pa je dovršeno odigrala tragikomično vlogo jezikeve in »čednostne« Stane. Obe tašči (ga. Juvanova in gdč. Rakarjeva) sta s svojo klepetavostjo vzbujali mnogo smeha in prav dobro zamotavali »štrence«. **Plut je bil prav dober stari grešnik** Marko Marič, gdč. Mira Danilova pa zelo ljubka in dosti zapeljiva ciganka. — Občinstvo se je od srca nasmejal in odšlo zadovoljno iz gledišča, kar je navsezadnje glavno. Za svojo osebo si pa želim drugič videti izborne ljubljanske igralce v kaki boljši stvari. Dr. S. S.

Božičnica. V nedeljo, 17. dec. sta priredili tukajšnja deška in dekliška o-koliška osnovna šola v Narodnem domu božičnico v prid revni šolski mladini. Žal da takih prireditev v Celju primanjkuje. Iz njih črpa bogato duševno hrano i mlado i staro. Šolskim vodstvom se nudi v tem pogledu obsežno in silno važno polje. Posebno otrok rabi obilno duševne hrane, da se zamorejo poročiti iz mladostnih utisov prve osnove dobri volji in zdravemu značaju. Og. učiteljem in čč. šolskim sestram gre za sluga, da so pripomogli k tako lepemu moralnemu in gmotnemu uspehu prireditve. Točka za točko se je izvajala eksaktno. Deklamacije so bile temeljito naštudirane. Petje je bilo čisto, trosejanko »Pastirice Barbike sv. večer« so odigrale same dobre mlade moči. Mo-gočen utis so napravile alegorije, posebno »Tiha noč« in »Bože pravde« s spremljevanjem orkestra Celj. godbenega društva, ki se je brezplačno žrtvovalo za ta lepi namen in ves čas marljivo sviral. Naša srčna želja je, videti našo mladino še enkrat na odru — razumevanja in hvaležnosti ne bo nikdar manjkalo! — r. p. —

Občinstvo se opozarja, da je občinski svet celjski na javni seji 4. tm. zvišal takso za izvažanje fekalij na 50 K od voza. Ta taksa velja od 1. tm. naprej.

Sokolsko društvo v Celju sporoča, da se vrši odslej telovadba članov I. vsak torek, četrtek in soboto ob 20. uri.

Kino Gaberje. Torek 19., sredo 20., četrtek 21. dec. velika ameriška detektivska drama v 5 dej. »Trenotek pred polnočjo«.

Turistika in šport.

Smučarski tečaji. Na izrecno željo mnogih sportnih in turist. krogov odredil je JZSS za letošnjo sezono dva smučarska tečaja (skikurza). Prvi se bo vršil kot že objavljeno od 27. 12. tl. do 6. 1. 1923, koj nato pa mu sledi drugi tečaj, istotako za novince, ki bo trajal od 6. 1. do 14. 1. 1923. V sled nepričakovanih ovir pa je sklenil nadalje JZSS opustiti za Božič določeni propagandni izlet v Pohorje. Mesto tega pa se vrši veliki propagandni izlet v »Domovino slov. smučarstva« na Obloke s povratkom preko Slivnice (1123 m) v Cerknico in na Rakek, katera proga je namenjena za letošnjo smučarsko tekmo za prvenstvo Jugoslavije. Detalirani program se še pravočasno objavi. Ker bo letošnji propagandni izlet čez Obloke prvi večji izlet v družbi z brati Hrvati, se vabi sportnike-smučarje, da se ga udeleže v čim številnejših vrstah. Smučarji celjskega okrožja, ki bi se radi udeležili tečaja ali izleta naj se pismeno ali ustmeno prijavijo pri g. Božidar Ravnikarju ml. na Kralja Petra cesti.

Dnevna kronika.

Prilagamo k današnji številki položnice ter prosimo cenj. naročnike, kateri še dolgujejo naročnino za tekoče leto, da ta znesek, kakor tudi naročnino za prihodnje leto v najkrajšem času poravnajo. Na ovitku je razvidno, do

kedaj je list plačan in koliko je še, zaostale naročnine na dolgu. Prosimo pa tudi vse ostale naročnike, ki jim poteče naročnina z novim letom, da isto čimprej obnovne. Upravništvo.

Nova Doba izide v soboto pred prazniki kot božična številka v povečani izdaji in v veliki nakladi. Opozorjamo na to gg. trgovce in obrtnike z vabilom, da se poslužijo lista v svrhu božičnih in novoletnih oglasov in častilk najkasneje do četrtega zvečer, ker bi se na pozneje došle oglase ne mogli ozirati. Uprava »Nove Dobe«.

Kraljev dar za siromašno prebivalstvo. Kralj je izročil ministru za socialno politiko 900.000 dinarjev, da vlada kupi 30 vagonov koruze ter jih razdeli med siromašno prebivalstvo onih krajev, kjer vlada pomanjkanje hrane.

Smrtno ponesrečil. V tovarni Kranjske industrijske družbe na Jesenicah je dvigalo stisnilo čez života delavca Antona Bertonclja. Prepeljali so ga v ljubljansko bolnišnico, kjer pa je kljub operaciji umrl.

Smrt divjega lovca. Lovska čuvaja Miha Oitzl starejši in mlajši sta spremljala na lovu Dunajčana dr. Selligsteina. Naenkrat zaslišijo v Rebičju na divje kože tri strele. Bila sta dva divja lovca. Popokdne je zagledal mlajši Oitzl divja lovca, katera sta, oddaljena 300 korakov, trikrat na njega ustrelila. Oitzl je ustrelil proti njima. Ker je bilo že temo, se je vrnil domov. Drugi dan je našel tam lužo krvi, ustreljeno srno, daljnogled in palico. Ugotovili so, da je Oitzl ustrelil v nogo Alojzija Mlekuža iz Trente, prestrelil mu je žilo, vsled česar je Mlekuž izkrvavel.

Snežni viharji v južni Srbiji. Beograjski listi poročajo, da je v okolici Prištine in Skoplja padel nad meter visok sneg. Sneži še neprestano. Kosovo je popolnoma zasneženo.

Tovarna pogorela. V Dugomratu v okolici Splita je pogorela tovarna sulfida. Ogenj je uničil glavno skladišče orodja ter zalogo karbida in cinamida. Škoda znaša več milijonov.

Tihotapstvo smodnika iz Avstrije. Poročali smo že o velikanski eksploziji v Mariboru, katera je zahtevala več žrtev, med njimi tudi puškarija Čutiča. Graška policija je izvršila sedaj hišno preiskavo pri Čutičevem očetu, ki je puškar v Gradcu. Našli so 68 kg vojaškega in lovskega smodnika. S tem se potrjuje, da je mariborski Čutič vtihotapljal smodnik iz Avstrije. Stari Čutič je pobegnil v Jugoslavijo.

Pastirica rešila vlak. Pastirica Milica Milišičeva iz Gornje Glavske v Hercegovini je dobila od ministrstva notranjih zadev denarno nagrado, ker je na zvit in junaški način rešila potniški vlak pred napadom razbojnikov.

Kovani denar v prometu. Nikeljni in pakionasti kovani denar po 10 in 20 vinarjev se izenačuje v vrednosti s kovanim denariem po 10 in 20 para kraljevine SHS. Avstro-ogrski železni kovani denar po 20 vinarjev se izenačuje v vrednosti s kovanim denariem po 5 para kraljevine SHS. Državne blagajne kakor tudi posamezniki so dolžni sprejemati ta denar pri posameznih plačilih v oni količini, kakor se to predvideva za kovani drobni kraljevini SHS.

Potovanje v Češkoslovaško. Konzulat Češkoslovaške republike je obvestil trgovsko in obrtno zbornico, da je dovolilo njegovo zunanje ministrstvo pripadnikom Kraljevine SHS, ki se izkažejo, da potujejo v trgovskih zadevah v Češkoslovaško 50% ni popust od pristojbine za vidiranje potnih listov. Ta ugodnost velja za letj 1922 in 1923.

Prepoved nemških koledarjev. Minister notranjih zadev je zabranil v državi nemška koledarja »Der Wiener Bote« in »Grosser Bilderkalender«, ker vsebujeta spise iredentističnega značaja.

Novi potniški vagoni. Ministrstvo saobračaja je dostavilo sarajevski železniški direkciji dvajset potniških vagonov prvega razreda, ki so luksuzno urejeni. Namenjeni so za progi Gruz-Sarajevo in Sarajevo-Brod.

Nova odkritja v življenju mravlje. Profesor Bouvier je podal pariški akademiji znanosti podatke o najnovejšem raziskavanju mravelj. Trdi, da moški spol živi ločeno od ženskega. Nikdar ne pride mravlja enega spola v oddelek drugega. Še zanimivejša je volitev kraljice. Ko umre stara kraljica, iščejo nje-

ni podaniki dolgo drugo, ki bi bila vredna nasledovati pokojni kraljici. Večinoma poiščejo novo kraljico od kake druge nasebine. Nekaj časa ji ne zaupajo, ko jo pa dobro spoznajo, ji začno izkazovati spoštovanje in kraljičin ugled naglo raste v koloniji.

Roman debelega človeka. Debeli ljudje so že od nekdaj igrali v literaturi in življenju smešne vloge. Debelih si jako težko osvoje žensko srce. Vendar najdemo mnogo oženjenih, kar pa ne znači nič protivnega, ker se kakor znano, ljudje ne ženijo samo iz ljubezni. V literaturi so debeli zelo komični kakor n. pr. Shakespeareov Faistafi ali Moliereov Gorgibus. V novejšem času je poskušal francoski romanopisec Berand rehabilitirati debeluha. Njegov roman »Muke debeluha« je tendenciozen v tem smislu, da junak zapelje tujo žensko in potuje z njo po celem svetu.

Inspekcija rada v Jugoslaviji. Ministrstvo socialne politike je razdelilo celo Jugoslavijo v enajst oblastvenih inspekcij rada. Sedeži so jim v sledečih mestih: Beograd, Ljubljana, Zagreb, Maribor, Osijek, Banjaluka, Sarajevo, Mostar, Split, Niš in Novi Sad.

Naša tehniška fakulteta. Publikacija tehniške akademske omladine je izšla dne 1. decembra kot posebna številka revije »Njiva« urejena po predsedniku Akademskoga društva jugoslovanskih tehnikov v Ljubljani — Dragutinu Faturju z naslednjo vsebino: Dragutin Fatur: Uvod in pojasnilo. Stašatelj gradbenega oddelka: Gradbeni oddelek. Arhitekti: Šola arhitekture. Montanisti: Montanistični oddelek. Geodeti: Geodetski oddelek. Jože Lah, cand. ing.: Pomen gradbenega oddelka. Dr. Karel Hinterlechner, univ. prof.: Okrnenje tehniške fakultete. Ing. Ciril Juvan: Vpliv vesti ukinitve raznih oddelkov na delo dijaštva. Dr. ing. Alojzij Kralj, univ. prof.: Problem organizacije tehniškega visokega šolstva. Ing. J. Foerster, univ. prof.: Ali je gradbeni oddelek na ljubljanski tehniki potreben? Ing. Ladislav Bevc: O pomenu upravnega tehnika. Dr. Maks Samec, univ. prof.: Kemijski oddelek univerze v Ljubljani. Dr. ing. Srečko Ferjančič: Kemijski inštitut univerze v Ljubljani. Ing. J. Turk: O važnosti kemijskega oddelka. Ing. Leo Novak: Geodetski studij na tehniških visokih šolah. Resolucija Udruženja Jugoslovanskih inženjerjev in arhitektov. Sekcija Ljubljana. Društvo za zgradbo tehniški fakulteti služečih poslopij. Fran Jeran: Akademski kolegij. Iz publikacije je jasno razviden položaj naše tehniške fakultete, ki se razvija pod jako neugodnimi pogoji in je prišel njen razvoj v akuten stadij vsled še vedno nerešenega budgetnega vprašanja ljubljanske univerze. Imenovanja profesorjev se zavlačuje, predavanja so le delna, tako da je vsled par tisočev dinarjev ogrožen nadaljni studij na ljubljanski tehniki ozir. univerzi. Merodajni fakulteti se naprošajo, da blagovoljno posvete pažnjo razvoju in obstoju visoke šole v Ljubljani. A. D. J. T.

Mezdno gibanje. Društvo odvetniških in notarskih uradnikov za obseg SHS s sedežem v Mariboru je na občnem zboru dne 10. decembra tl. ob veliki udeležbi soglasno sklenilo, da se imajo z ozirom na veljavnost novih tarifov plače uradništvu zvišati za 100%. Ker so nekateri šefi s 30. novembrom 1922 svojemu uradništvu že izplačali 50% poviška, se je sklenilo, da naj tudi ostali šefi sledijo temu vzgledu ter o Božiču 1922 izplačajo uradništvu še primanjkljaje do 50% poviška. Od Novega leta 1923 naprej izplačuje se 100% povišek onih plač oziroma službenih prejemkov, katere je uradništvu dobivalo izplačane zadnjič pred veljavnostjo novih tarifov t. j. dne 1. oktobra 1922. Uradništvo je prepričano, da bodo vsi gospodje šefi ta pravični sklep brez nadaljnega pogajanja in mučnega dokazovanja sprejeli in odobrili, ker leži itak na dlani opravičenost zahtevanih poviškov, ki so že v besedilu novih tarifov utemeljeni. S temi poviški se visokost predvojnih plač ni dosežena. — Odbor.

Samomor pri Sv. Andreju v Trstu. Nekateri železničarji so pred par dnevi zapazili na sprehajališču sv. Andreja mladenko, ki se je vsedla na klop in nekaj naglo izpila. Kmalu se je začela zvijati od bolečin. Dali so jo prepeljati v mestno bolnišnico, kjer je kmalu u-

mrla. Stara je približno 20 let, pri sebi ni imela nobene listine, ki bi izkazala njeno ime.

Učiteljska imenovanja na Štajerskem. V seji višjega šolskega sveta 14. tm. so bili imenovani za nadučitelje v Novi cerkvi Rudolf Zupanek, v Špitaliču Alojzij Berce, v Stranicaх Leon Dobnik. Učiteljska mesta so bila podeljena v Novi cerkvi Pavli Zupanek - Kosančević, v Špitaliču Katarini Berce, roj. Plevnik, v Ločah Mariji Bezljaj. Za učiteljico ženskih ročnih del pri Sv. Tomažu in na Runcu je imenovana Marija Preskar.

Božično ali novoletno darilo je, da se spomnimo najbednejših, to je slepih! Podporno društvo slepih v Ljubljani, Wolfova ul. 12 ima nad 60 svojih rednih članov preskrbeti z božično podporo. Obračamo se do plemenitih src, da položijo dar slepih na oltar. Milodare sprejema za svoje sotrpine odbor imenovanega društva, ki naj se blagohotno pošljejo naravnost v društveno pisarno, ki se nahaja v Ljubljani, Wolfova ul. 12.

Statistika koraka. Neki švicarski zdravnik je izdal zelo originalno statistiko. Celo leto je pazljivo štel korake, koliko jih je napravil. Konec leta je izneslo število korakov fantastično svoto 6.750.000. Nadalje je izračunal, da za časa plesa, ki traja od desete ure zvečer do pete ure zjutraj, napravi plesalec približno 55.000 korakov, ako se računa dolžina koraka 70 cm. Ako bi ta človek šel neprestano naprej, bi prehodil v istem času 40 km.

Papiga kritik. Znani skladatelj Franc Lehar avtor »Vesete vdove« in drugih znanih operet, ima posebne vrste papigo. K Leharju prihajajo neprestano razni pevci začetniki, ki bi radi slišali njegovo mnenje, a o njihovi karieri odločuje Leharjeva papiga. Lehar pusti učenca peti in ako začne papiga kričati, je znamenje, da bodoči tenor nima talenta. »Ta ptica,« pravi Lehar, toliko razume sofleggio kakor jaz, a pogodi boljše od mene, kdo je nadarjen in kdo ni.

Revolucija med perutnino. 300 gosk, 200 rac in 200 kokoši na neki farmi v Ameriki, je nekega dne pričelo peklenško kričanje in kavsanje. Sosedji so poklicali policijo, ki se je takoj pojavila na lico mesta in pripeljala seboj tudi par prohibicijskih agentov. Policija sicer ni poskušala umiriti razdražene duhove, pač pa se je zanimala za druge stvari, kar seveda ni prav nič ugajalo posestniku. Ko so namreč našli, da je bila po dvorišču natresena drozga za pičo perutnini, so si malo od bližje ogledali farmarjevo klet, v kateri so našli 100 galon žganja. Ko so odhajali, so bile kokoši, race in gosi čisto mirne; čepele so ommamljene po dvorišču, prespavajoč svojega mačka.

Kitajski razbojniki. Armada kitajskih razbojnikov v provinci Honan ima do 30.000 mož in je dobro oborožena. Po večini obstoji iz odpuščenih vojakov. Šest milj širok pas zemlje je popolnoma upoštešen, vasi in mesta požgane in tisočt prebivalcev odvedeni; mnogo možkih je bilo tudi ubitih, katerih trupla okužujejo zrak. Tako poroča angleški misijonar Ledgard, ki jim je ušel.

Koliko kruha pojedó v Chicagi. Samo velike pekarije v Chicagu producirajo nad 5 milijonov funtov kruha, medtem ko razne male pekarije producirajo 4 milijone funtov na teden. In če k temu prištejemo še en milijon funtov kruha, ki ga spečejo ženske doma, imamo tedensko konsumpcijo kruha za mesto Chicago okrog 10.000.000 funtov.

Mačka je požrla šivanko. Mačka male Emme Rodda iz Zion City je hotela požreti šivanko, toda ta ji je obtičala v grlu. Razume se, da je mucika začela strašno mijavkati, tako da je oče prestrašene Emice poklical gasilce na pomoč. Ti so vzehi mačko na bližnjo policijsko stražnico, kjer so mački odprli usta in ji potegnili šivanko iz grla.

Otok vdovcev. Moštvo neke ladje je slučajno pristalo na otok v Tihem Oceanu ne daleč od obrežja Vancouver. Našlo je v tej samoti dva moža, ki sta prebivala že več mesecev na otoku, a nista eden za drugega vedela. Eden je bil Evropejec, drugi Indijanec. Življa sta se od rib in lova. Oba sta si poiskala na otoku svoje bivališče iz istega vzroka. Zbežala sta od ljudi vsled žalosti nad smrtjo njunih žen.

Tibet — raj za ptice. Pred kratkim časom se je vrnila iz Mont Everesta an-

gleška ekspedicija v London. Poročilo te ekspedicije o fauni tega doslej nepoznanega dela sveta je zelo zanimivo. Poročilo pravi, da je v bližini budistov svetih mest prepovedano vsako ubijanje živali. Mesto Tinki Džong je pravi raj za ptice, ker se po nalogu Dalaj Lame ne sme nič žalega storiti kakor ptici. Ekspedicija je imela svoj glavni stan v Rombule dolini, kjer je bilo zabranjeno, da se v daljavi 30 km ne sine ubiti nobena divja koza. Tega leta je tibetanska vlada v obče prepovedala ubijanje divjačine. Vsled tega v Tibetu živali nimajo nobenega strahu pred človekom, posebno ptice ne, pa se približajo človeku brez najmanjše bojazni. Divje živali so se tako razplodile, da je ekspedicija našla v višini 6100 metrov podgane, miši, divje koze, zajce, lisice in volke, katerih sledovi vodijo do višine 6540 metrov. V največji višini živi jastreb, katerega so videli krožiti v višini 7540 metrov.

Kako je sodil prestolonaslednik Rudolf o Nemčiji iz leta 1870? Na Dunaju je izšel zvezek političnih pisem prestolonaslednika Rudolfa na znanega tujnega publicista Moritza Szepsa. Pisma so interesantna v marsikakem pogledu. V nekem pismu z dne 19. novembra 1882 je izvajal prestolonaslednik: »Kaj je koristilo Nemčiji leto 1870? K malim kraljem in knezom so dobili še cesarja. Plačevati morajo mnogo večjo armado in državna in enotna misel, katero vzdržujejo in vsiljujejo vojak in polkajci, plava na perotih patriotizma ukazanega in privzgojenega na bajonet-skih bodalih. Kaj je današnja Nemčija po izgubljeni bitki proti republikanski Franciji? Nemčija bazira samo na svojih bajonetih in ne vodi je nikaka napredna in civilizirana smernica...«

Čudodelni vodnjak. V nekem starem vodnjaku v angleški vasič Yangso so našli čudotvorno vodo, o kateri se pripoveduje, da vsebuje izredno mnogo zdravilnih snovi. Povesti, ki so pričele krožiti o čudovitih ozdravljenjih, kateri je povzročila ta voda, so povzročile pravcata romanja iz številnih delov dežele v to malo vasico. Neka plemenitašinja, ki je izpila komaj dve čaši vode, se je baje takoj počutila dosti boljše. Neki milijonar, ki je pil vodo iz tega vodnjaka, je vzel s seboj velik vrč vode ter povedal ponižnemu lastniku vodnjaka, da mu ne bo treba nikdar več delati v življenju, če bo imela ta voda v resnici tak učinek kot ji ga številni pripisujejo. Povprečno več kot petsto obiskovalcev je posejilo vsak dan vas in prinesli so s seboj vse mogoče vrste posod, s katerimi so odnašali čudotvorno vodo. Vsi so jo dobili zastoni. To čudotvorno vodo je našel tekom suše neki 80letni Geo. Murrell. Zadel je na vrelec, ki se ni nikdar posušil ter je uporabljal to vodo, ko si je kuhal čaj. Imela je neki čuden okus, a v teku par ur po zavžitju čaja je čutil Murrell v sebi neko čudno novo moč. Naslednji dan je zopet pil to vodo ter rekel: »Počutil sem boljše kot kdaj v zadnjih 20. letih.« Murrell je obvestil o svojem razkritju nekega 70letnega starca, ki je dognal, da prihaja ta voda iz nekega vodnjaka. Tudi on jo je pričel piti ter je imel isti občutek kot Murrell. Na nasvet nekega zdravnika je bil poslan vzorec te vode javnemu kemiku v London, ki je našel v vodi presenetljivo kombinacijo zdravilnih lastnosti. Ljudje, ki so trpeli na revmatizmu, sladkorni bolezni, protinu in raznih kožnih boleznih, so pili to vodo ter izjavili pozneje, da so ozdravljeni.

Išče se: Ivanko Pisanec rojene Skok, ženo železničarja, rojeno 14. 4. 1893 v Dragi na Kranjskem, pristojno v občini »okolica Šmarje pri Jelšah«, ter **Elizabeto Zellč** rojeno 1. 4. 1891 v Jurklostru ter tja pristojno, obe radi izročitve osebnih dokumentov, ki so bili svojčas priloženi prošnjam za potne liste v Ameriko.

Prošnje za dovoljenje pripotovanja. Vsled predmetne okrožnice pokrajinske uprave za Slovenijo v Ljubljani je vse prošnje za dovoljenje pripotovanja te ali one stranke (tujega državljanca iz inozemstva v kraljevino SHS vlagati pismeno, pravilno kolkovane (3 in 10 Din) potom pristojnih političnih (policijskih) oblasti na pokrajinsko upravo. Uradna potrdila strankam kot takim v rečeno svrhu se ne smejo več izdajati. To se objavlja v vednost in ravnanje prizadetim.

Dinarska veljava v trgovskih knjigah. Po naredbi ministrstva za trgovino in industrijo VI. št. 4493 razglašenem v Službenih Novinah Kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev št. 243 od 31. okt. 1922 (Uradni list pokrajinske uprave za Slovenijo št. 115 od 8. novembra 1922), morajo vsi zavodi, ki so zavezani objaviti svoje račune, voditi knjige in zaključne račune (račun izravnave in račun zgube in dobička) v dinarjih in sicer počenši s 1. januarjem 1923. Razmerje 1 dinar za 4 krome velja za vso aktivno in pasivno imovino izraženo v kronah, ne glede na datum nastanka. Ker bomo vsled tega od 1. januarja 1923 vodili račune itd. izključno samo v dinarski vrednosti, prosimo naše p. n. stranke, da se v vsakem slučaju, bodisi korespondenčnim putem ali na drugi način poslužujejo pri označenju denarnih iznosov izključno te dinarske vrednosti. Opozorjamo, da bomo dvomljive ali nejasne označbe vrednosti smatrali kot doznake v dinarski vrednosti. Ravnotako bomo postopali tudi v slučajih, če vrednost pri iznosu sploh ne bo označena. Pri tej priliki povdariamo, da je službena kratica za dinar »Din«, za para: »p«. Glede vložnih knjižic ni potrebno, da podvzamejo stranke posebne korake. Zlasti ni potrebno, da jih predložijo v svrhu prepisa iz kronske v dinarsko veljavo. Ta prepis v dinarsko veljavo se bo vršil po 10. januarju 1923 sukcesivno, to je, kadar bodo stranke prezentirale vložne knjižice v svrhu vpisa novih vlog, pripisa obresti, delne ali celokupne realizacije itd. Z ozirom na obširno delo, ki nam nastane vsled provedbe v dinarsko vrednost na vseh računih v naših knjigah, zaprašamo vse stranke, da se od 28. dec. tl. po do 5. januarja 1923 obračajo na nas le v najnujnejših slučajih, ter uredijo svoje tekoče posle pri nas ali pred ali po poteku označenega roka. Celje, v decembru 1922. Jadranska banka, Ljubljanska kreditna banka, Prva Hrvatska štedilnica, Slavenska bank. 1452 2—1

Prosveta.

Komorni koncert češkoslovaškega teta. Mala dvorana hotela »Union« polna domačinov, okoličanov, med gosti opazimo gg. Rista Savina iz Zalca in A. Lajovica iz Ljubljane. — Viharni aplavz ti naznanja, da prihajajo naši dragi Zikovci na oder, dvorana utihne, kmalu zadone prvi akordi in uživaš, uživaš... Ali naj govorimo o teh umetnikih še podrobneje, ko so prišli k nam s svoje turneje ovenčani s slavo, kjer so jih omenjali razni inozemski kritiki vedno na prvem mestu z največjim priznanjem? Da, eno lahko rečem — vzljubiš jih vedno bolj in pa, saj ni mogoče, da je ze konec koncerta. — Brahmsov c-mol kvartet je krasna, tehnično silno težka skladba. Dasi ravno je delo težje razumljivo, nam je segala romanca posebno do srca. Izredno naš je veselilo, da smo zopet slišali Smetanov kvartet »iz mojega življenja«. Saj pa so »Zikovci« tu v svojem elementu in si ne moremo misliti boljše interpretacije. Veliko zanimanje je vzbujala noviteta, S. Osterc: »Lirični kvartet«. Tu moramo omeniti, da delujejo Zikovci ne samo v vzgojnem smislu, ker prirejajo koncerte v malih, neznatnih krajih naše ožje ommovine. Oni tudi poznajo trnjevo pot slovenskih umetnikov. Radevolje in z nesebičnim namenom uvrščajo v svoj spored njihove skladbe. Ves blagi namen Zikovcev pa smo spoznali po vrhu še v tem, da so Osterc kvartet skrbno naštudirali, izvajali z globokim občutkom in velikim efektom, vsled česar je delo še prav posebno uspelo. — V spominu nam je še Osterc kvartet, ki so ga izvajali Zikovci na svojem februar-skem koncertu. Naši tedanji želji pa je ustregel komunist s popolnim godalnim kvartetom štirih stavkov. Spoznali smo zopet Osterca kot modernista po glasovni zgradbi, po pestrosti posameznih delov pa tudi kot izvrstnega glasbenega slikarja. Zadnje odgovorja pač dejstvu, da komponira Osterc predvsem za veliki orkester. Neglede na to, da spada komorna glasba med najdeukatnejšo kompozicijo, je vstvaril Osterc delo, s katerim dela čast sebi in svojemu narodu. Ime »Lirični kvartet« je temeljil z originalno humoresko in sladkim andantejem, ki sta izredno ugajala. Po svoji tematični zgradbi pa zavzema

zadnji stavek gotovo prvo mesto. Osterc je res izreden, samonikel glasbeni talent, kar nam kaže v vsaki muzikalni formi. On je svetel umetniški pojav, ki obeta izravnati vso zaostalo dobo na našem glasbenem polju in si stavlja v svojem ustvarjanju najvišje cilje. Danes zremo vanj z največjimi nadami in s ponosom. — V slovo so zaigrali Zikovci še Čajkovskega »Andante cantabile«. Da, tako tudi mi čustvuemo z Vami in s tako toplimi čustvi Vas bodo spremljala naša srca na potu v Novi svet, kamor hočete oditi v kratkem. Zleč Vam mnogo uspeha, Vam ključemo »Na svidenje!« — in —

Kraljevič Marko — 1923 je lična mladinska knjižica s koledarjem, ki jo je založila »Družba sv. Cirila in Metoda«. Knjižica je spisana za našo šolsko mladino in obsega nekaj lepih pesmic in mnogo povesti. Črtice iz življenja pokojnega kralja Petra I. Osvoboditelja in našega kralja Aleksandra krasita tudi sliki obeh junakov. Po spisih in pesmicah so zastopani naši najboljši mladinski pisatelji. Beletrističnemu delu sledi koledarček za l. 1923. Knjižica je vezana in ima žepno obliko, ter stane 5 Din. Na knjižico »Kraljeviča Marka« opozorjamo zlasti šolska vodstva in pa stariše, ki žele napraviti svojim otrokom za Božič veselje. P. n. šolska vodstva prosimo, da naroče knjižice skupno, vsled drage poštarine. Naročila sprejema »Družba sv. Cirila in Metoda« v Ljubljani.

»Pesmarica Glasbene Matice«. V proslavo 50-letnice Glasbene Matice v Ljubljani izda odbor iste svoje že več let tako težko pogrešano pesmarico v novi popravljani izdaji. Pesmarica, odtiskana v isti obliki, kakor je bila l. izdaja iz leta 1897, samo s to razliko, da je obdržanih v novi izdaji le polovico starih zborov, to je približno 120 tiskanih strani, dočim je za 180 tiskanih strani novih zborov vzeti iz najnovejše slovenske glasbene literature. Pesmarico je na novo uredil Matej Hubad in izide sredi januarja 1923. Pesmarica se lahko naroča takoj in sicer stane v prednaročbi okolu 40 Din, dočim se bo cena pozneje, ko pride na književni trg, nekoliko zvišala. Odbor Glasbene Matice prosi vse zasebnike, kakor tudi pev-ska društva, ki se zanimajo za to pesmarico, da naroče isto takoj potom dopisnice pri Glasbeni Matici, odnosno v Matični knjigarni v Ljubljani, Kongresni trg št. 9.

»Jadranka«. Izšla je 11. in 12. številka tega lista, ki vsebuje: 1. Jesenska — M. Tavčarjeva; 2. Veronika Deseniška — M. Gregoričeva; 3. Izprehod po Skandinaviji — M. Stepančičeva; 4. Kalif in grešnica — Prevod; 5. Učitelj iz Sv. Križa — Toio de Rena (Konec); 6. Drobtine. 1. Zapoj srebrna struna — Aleksandra; 2. Na letovišču — Fr. Ksaverija; 3. Domačiji — Ivka Vasiljeva; 4. Tožba — Fran Žgur; 5. Božič v Furlaniji — Kobariška; 6. O drugi dobi slov. slovstva — Marica Stepančičeva; 7. Božičnica — Petričeva; 8. Ob slovesu — Saša Jegorovna; 9. Spominek na Poljake — Marica Gregoričeva; 10. Nikove zgodbe — Rihemberžan; 11. Božično presenečenje — Prevod; 12. Izprehod po Skandinaviji — M. Stepančičeva; 13. Narodna noša — M. Skrinjarjeva; 14. Drobtine.

Narodno gospodarstvo.

ZAKON O OBNAVLJANJU IN POSPEŠEVANJU VINOGRADNIŠTVA.

Vsled odloka ministrstva za poljedelstvo in vode z dne 18. novembra tl. št. 33.020/VI. se objavlja sledeče:

V dodatku k Službenim Novinam od 9. oktobra tl. št. 224, stran druga, je proglašen in objavljen zakon o obnavljanju in pospeševanju vinogradništva, ki je podpisan dne 30. decembra 1921 in ki ima obvezno moč z 9. oktobrom tl.

Od tega dne se po čl. 24 tega zakona razširja isti na celo državo ter od tedaj imajo spadati vse državne trtnice v celi kraljevini, vinogradniške in enološke postaje in potovalni učitelji za vinogradarstvo in vinarstvo pod neposredno strok. nadzorstvo poljedelskega min. odnosno njegovega oddelka za vinogradarstvo in sadjarstvo.

Na temelju zadnjih dveh odstavkov čl. 8. tega zakona ne morejo privatne trtnice, iz katerih se prodajajo trte ljudstvu, obstojati brez naročitega dovoljenja g. ministra poljedelstva in

vode, a njihov obrat podvržen je nadzoru strokovnih organov tega ministrstva.

Po čl. 23 imenovanega zakona je prepovedano tako po državnih in privatnih tržnicah kakor tudi po vinogradnih razmnoževanju in sajenju onih hibridov ameriške trte in hibridov med ameriško in evropsko trto, ki rade neposredno brez cepljenja, kakor so to Otelo, Herbemont, Vijala, Delavare, Sasaroš, Hibritan, Izabela, York Mad itd. Izuzeti iz tega so samo oni hibridi, za katere da posebno dovoljenje ministrstva za poljedelstvo in vode.

Da bi se zamoglo v kar najkrajšem času izvesti odredbe tega zakona, pozivajo se okrajna glavarstva (ekspoziture) vinogradnega dela pokrajine da:

1. zbera čimprej vse podatke v privatnih tržnicah svojega področja in da semkaj predlože tozadevne popise ozir. sezname onih oseb, ki se bavijo s prodajo cepljenih in necepljenih trt najkasneje do 24. tm.

Vsi lastniki privatnih trtic morajo vložiti pri ministrstvu za poljedelstvo in vode prošnjo za dovolilo, da smejo imeti trtnico za razmnoževanje in prodajo trt.

Kmetijski organi (okrajni ekonomski) pri okrajnih glavarstvih naj prevzamejo takoj nadzorstvo in kontrolo vseh v okraju se nahajajočih privatnih trtic v pogledu kvalitete in čistotnosti vseh trtnih sadežev (ključi, sajenke, cepljenke), ki se proizvajajo za prodajo prebivalstvu. Pri tem je posebno paziti na to, da se prepreči prodaja in saditev že omenjenih hibrid, ki rade neposredno brez cepljenja in katerih razmnoževanje je po čl. 23. ponovno navedenega zakona prepovedano. Vse trtni materijal (ključi, sajenke, cepljenke) posrednih privatnih trtic, pridelan v tekočem letu, je natančno popisati in sešteti ter določiti popisne obenem z goraj zahtevanimi podatki semkaj predložiti.

Po čl. 12. tega zakona se vrši prevoz trt namenjenih za napravo vinogradov ali trtic, kar se dokaže s potrjeno pristojnega upravnika drž. trtnice ali drevesnice, brezplačno in brzovozno na vseh železnih kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev. Potrjeno za prevoz trt izdajajo tudi kmetijske šole, ako imajo lastne trtnice. Za trte iz privatnih trtic, ki so priznane ozir. dovoljene od ministrstva za poljedelstvo in vode izdajajo potrjena za prevoz oni drž. organi, ki imajo nadzor in kontrolo nad temi trtnicami.

Sadje v gospodinjstvu. Kratak navod o ravnanju s sadjem, o domači sadni uporabi in o konzerviranju sadja in zelenjavi. Za gospodinjstvo in dekleta priredil Martin Humek, višji sadjarski nadzornik v Ljubljani. Pojasnjena s 13 barvanimi prilogami in 42 slikami. II. pomnožena in popravljena izdaja. Založila Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani. Cena Din 30.—. Vsakovrstno sadno drevje je bilo letos bogato obloženo s darom božjim. Mnogi skrbni sadjarji so stali pred vprašanjem, ki jim druga leta ni delalo preglavice: niso namreč vedeli, kako bi sadje porabili, da bi jim bilo več zaleglo. Marsikateri gospodar, ki je druga leta skrbno potrgal in shranil sadje za zimo, ali je pravočasno prodal, ga je moral letos otresti in je prišel ob lep dobiček, ki bi mu ga nudilo sadje pri pravilnem postopanju. Nujno potrebno je torej, da se naše gospodinjstvo, tudi mestne, ako imajo priliko po nizki ceni nakupiti sadje, poučene, kako naj z njim ravnajo, da jim pride najbolje v korist in vžitek, oziroma, da se jim ne pokvari. Shranjevanje tudi poznega zimskega sadja je odvisno od mnogovrstnih okoliščin. Zato se moramo dobro poučiti, katero sadje se shrani in katero takoj porabi, ali predela in kako predelava ter zakaj? Knjiga »Sadje v gospodinjstvu« obsega vsa potrebna zlata pravila, kako ravnajmo in postopajmo s sadjem, da nam pride v korist in kako ga pridelajmo, da pri njem ničesar ne zgubimo. Ne samo za gospodinjstvo šole, za vsakega sadjarja in vsako gospodinjstvo je knjiga nad vse potrebna in koristna. Kdor se bo držal navodil te knjige, bo dobro in z malim trudom porabil svoje sadni pridelek.

Breskev in marelica. Navodilo kako jih vzgajamo in oskrbuemo. Priredil Martin Humek, višji sadjarski nadzornik v Ljubljani. Založila Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani. Cena Din 12.—.

Malokateri naših sadjarjev zna gojiti in pravilno ravnati z breskvico in marelico, ki rodita izmed vseh naših sadnih plemen najplemenitejši sad. Knjiga je vsled tega za naše sadjarje eminentne važnosti. Peča se v prvi vrsti z negovanjem in pridelovanjem breskve, v drugi vrsti pa z vzgajanjem marelice. Obsega izredno zanimiva poglavja in je okrašena z 22 slikami in dvema barvnima prilogama. Knjigo priporočamo vsem, ki imajo priliko gojiti to zlahko drevje, oziroma se zanimajo za sadjarstvo.

Važna čebelarstva knjiga. Pravkar je izšla v novem natisu Janšova knjiga »Nauk o čebelarstvu«. Tretjo izdajo predelal Franc Rojina z dodatkom Albertijev-Znidaršičev panj. Priredil M. Humek. Knjiga s Humekovim dodatkom vred velja 24 Din in se dobi v Jugoslovanski knjigarni v Ljubljani. Minulo je skoraj 150 let, odkar je umrl na Dunaju najslavnejši slovenski čebelar Anton Janša, mož svetovnega slovesa. Knjiga je izšla v raznih jezikih in v mnogih ponatisih. Janša je bil izredno natančen opazovalec in čebelarski velemoj, da mu svetovna čebelarska literatura ne pozna sovostnikov. Njegova teorija se je obdržala do danes. Čebelarsko društvo za Slovenijo je ob svoji letošnji 25-letnici dalo pobudo za novo izdajo Janševih knjig, da primerno praznuje zaslužnega čebelarskega strokovnjaka. Saj je danes po 150 letih Janša še vedno modern, njegovemu vpogledu v življenje čebelne družine se čudimo, ko čitamo njegovo knjigo, ki je marsikaj svetu pojasnila, kar do takrat ni bilo znano. Janšev teorijo so morali sprejeti in priznati čebelarski strokovnjaki svetovnih narodov. Pa tudi praktična stran Janševih knjig je še vedno veljavna. Janša, ki se je z vso dušo pogledil v svojo stroko, je dosegel v priprostem kranjskem panju v Dunajski okoličnici občudovanja vredne uspehe. Jasno je, da mi ne moremo pričakovati podobnih uspehov iz panjev z nepomakljivim delom; saj tudi ne poznamo čebelarske teorije v taki meri, kakor Janša, tudi pašne razmere niso danes več iste, kakor v Janševih časih. Nadomestilo za Janšev spretnost pa nam nudi moderno čebelarstvo, pri nas v prvi vrsti Alberti - Znidaršičev panj. Tu prihajamo k drugemu delu knjige, kjer podaja višji čebelarski nadzornik Humek v kratkih jedrnatih besedah vse temeljne pojme, za čebelarenje v tem panju. Kdor je proučil Janšev knjigo, mu bo vzorna Humekova razprava nudila vso jasnost, kako mu je preiti od stare kranjske prakse k modernemu čebelarstvu. Humek je to premostitev v svoji razpravi zelo spretno začrtal in izvedel. Čebelar, ki razume tudi nekaj mizarškega dela, si bo znal na podlagi Humekovega spisa ta panj tudi sam napraviti. Humekov spis obsega sledeča poglavja: I. Albertijev-Znidaršičev panj in njegova uredba. — Temeljna načela pri sestavi. — Opis in mera panja. — Potrebni pripomočki: a) sipalniki, b) kozica, c) reblija, d) pitalniki, e) drugo orodje in pripravke, f) čebeljak. II. Čebelarska opravila v A. Ž. panju: 1. Kako čebele naselimo v A. Ž. panj, 2. A. Ž. panj v spomladi, 3. Prevažanje in nastavljanje, 4. Rojenje, 5. Prevažanje v pašo, 6. Kako jemljemo med, 7. Poletje, 8. Jesenska paša, 9. Priprava za zimo, 10. Pozimi, 11. Vzgoja matice, 12. Sklepanje beseda. Humekova razprava je jasna in vsakemu čebelarju razumljiva. Vsak tudi načelen nasprotnik A. Ž. panja se bo iz nje zelo mnogo naučil; priporočamo, da jo vsakdo prav skrbno in večkrat prečita. Janševi knjigi s pridejano Humekovo razpravo o A. Ž. panju je zagotovljen uspeh; knjigo si bo nabavil vsak čebelar, ki ima kaj snisla za napredek.

Kmetijski pouk po deželi. Oddelek za kmetijstvo priredi v drugi polovici meseca decembra sledeče poučne sestanke oz. tečaje in predavanja: 1. v nedeljo dne 17. v Čatežu ob 7½ v šoli (predavanje o živinoreji, pom. okr. ekonom Ambrož); v Velenju (o uporabi umetnih gnojil, o travništvu in živinoreji, okr. ekonom Wernig); v Gor. Logatcu v šoli (o kmetijskem zadržanju, pom. okr. ekonom Matjašič); pri Sv. Križu pri Litiji po maši v šoli (o izobrazbi kmeta, o poljedelstvu, pom. okr. ekonom Jereb); v Vavtvasi po prvi maši v šoli (o ravnanju z letošnjim vi-

nom in o pridelovanju krme, okr. ekonom Kafol); v Štrekljencu v šoli ob 2. pop. (o racij. gnojenju in o umetnem gnojenju, pom. okr. ekonom Konda). 2. V nedeljo 24. tm. v Škocjanu ob 7. uri v šoli (o gnojenju vinogradov, pom. okr. ekonom Ambrož); v Pamečah na Štajerskem (o umetnem gnojenju, o reji male živine in drobnice, okr. ekonom Wernig). 3. Dne 27. do 29. tm., namreč v sredo, četrtek in petek v Metliki (poučni kmetijski tečaj, pom. okr. ekonom Konda). 4. V nedeljo, dne 31. tm. v Boštanju v šoli ob 8. uri (o podsaženju starih vinogradov, pom. okr. ekonom Ambrož); v Šmartnem pri Slovenjgradcu (o umetnem gnojenju, o živinoreji in ravnanju z jabolčnikom, okr. ekonom Wernig); v Žiberčah pri pos. Molioku (razprava o drenaži močvirne doline pri Žiberčah, pom. okr. ekonom Matjašič).

Za vinogradnike. Ravnateljstvo državinske in sadjarske šole v Mariboru sprejema neobvezno naročila do novega leta na samo prvovrstne trte-cepljenke najboljših domačin sort in na ameriške ključe v omejenih množinah. Prednost imajo siromašnejši vinogradniki, ki bodo obveščeni po novem letu pismeno, koliko in pod katerimi pogoji se jim trte dodelijo. Mnogi zanimanci še vedno zamenjujejo vinarsko in sadjarsko šolo z drž. vinarskim nadzorništvom v Mariboru. To sta čisto različna urada; zato se naj naročila pravilno naslavljajo. Navedeno nadzorništvo ima razne trsne nasade po deželi, vinarska in sadjarska šola pa le svojo razmerno majhno zavodovo trsnico z matičnjakom v prvi vrsti za šolsko-poučne svrhe.

Guy de Maupassant:

Grob.

Sedemnajstega julija tisoč osemsto trinosemdesetega, ob pol treh zjutraj, se je čuvaj pokopališča Béziers, ki je stanoval v mali hišici na koncu mirodvora, prebudil vsled lajanja svojega psa, zaprtega v kuhinji.

Vstal je takoj in videl živla divje lajajoče volati pri vratih, kakor če bi se kak potepuh plazil okoli hiše. Čuvaj Vincent vzame tedaj puško in gre previdno ven.

Pes je odbežal v smeri drevoreda generala Bonnet-a in se je ustavil ravno pri spomeniku gospe Tomoiseau.

Čuvaj, ki je sedaj oprezno dalje hodil, je kmalu zapazil malo lučico od drevoreda Maleuvers-a. Splazil se je med grobove in bil priča strašnemu oskrunjenju.

Neki mož je bil izkopal truplo mlade žene, pokopane prejšnji večer, in ga vlekel iz groba.

Mala svetilka, postavljena na grudo zemlje, je razsvetljevala ostudni prizor.

Čuvaj Vincent se je vrgel na hudo delca, ga spravil na tla, mu zvezal roke in ga odvedel na policijo.

Bil je to mlad mestni odvetnik, bogat, ugleden, z imenom Courbataille.

Prišel je pred poroto. Državni pravdnik je opomnil na grozotna dejanja sergeanta Bertranda in razburil poslušalce.

Ogorčenje je zavladalo med množico. Ko so sodniki sedli, so se zaslišali klici: »Smrt! Smrt!« Predsednik se je mnogo prizadejal, pomiriti zbrano občinstvo. Spregovoril je z resnim glasom: »Obtoženec, kaj imate povedati v vašo obrambo?»

Courbataille, ki nikakor ni hotel branitelja, je vstal. Bil je lep mož, velik, rjav, odkritosrčnega obraza, z energičnimi potezami, podvzetnim pogledom. Med občinstvom se je začulo piskanje. Ni se vznemiril, ter začel govoriti z malo zasenečenim glasom, sprva nekoliko tihim, ki se je polagoma utrdil.

»Gospod predsednik,

»Gospodje porotniki,

»Imam vam jako malo povedati. Žena, koje grob sem oskrunil, je bila moja ljubica. Ljubil sem jo.

»Ljubil sem jo, ne s čutno ljubeznijo, ne s priprostim nagujenjem duše in srca, ampak z absolutno, popolno ljubeznijo, z neizmerno strastjo.

»Poslušajte:

»Ko sem jo srečal prvič, sem občutil, videč jo, neko neznanu čuvstvo. Ni bilo to začudenje, ne občudovanje, ni bilo to, kar imenujejo strelo z jasnega neba, ampak občutek slastnega dobrobitja, kakor če bi me bil kdo posadil v

gorko kopel. Njene kretnje so me omanile, nje glas me je očaral, vsa njena oseba mi je vzbujala neskončno veselje jo gledati. Zdelo se mi je tudi, da jo že dolgo poznam, da sem jo že bil videl. Imela je v sebi nekaj mojega duha.

»Zdela se mi je kakor odgovor na klic moje duše, na ta dvomljivi in neprestani klic, ki ga pošiljamo upanju vse svoje življenje.

»Ko sem jo poznal bolje, me je sama misel, da bi jo zopet videl, vznemirila z nekim izrednim in globokim razburjenjem; dotik njene roke v moji me je spravil v blaženost, ki si je take nisem nikdar preje predstavljal, nje smeh mi je privabil v oči blazno radost, mi vzbujal nagon tekati, plesati, se vreči na tla.

(Konec prih.)

NEMCI SE HOČEJO ŠOPIRITI.

(Dopis iz občinstva.)

Preobrat l. 1918 v naši državi, ki je prišel posebno za naše nemške nacionale naravnost nepričakovano, je spravil te iz ravnotežja in nekateri so odšli v Avstrijo, drugi so pa postali jako pohlevni, ter se pričeli pridno učiti slovensčine. Ako si vstopil v kako trgovino, gostilno ali kavarno, si bil kot poznavalec spodnještajerskih razmer naravnost presenečen, pozdravljali so te slovensko in se ti skušali prikupiti s slovensko govorico, da dostikrat si se moral naravnost začuditi nad nekaterimi, da so naenkrat dobro znali slovensko, akoravno jih pred prevratom ni nihče slišal slovensko govoriti. Razmere v naši državi so se pričele konsolidirati in duhovi pomirjati. Slovenski živelj ni maščevalen, tudi ne nasilen. Spravljiv je Slovenec do skrajnosti, šestokrat celo preveč. Opazili so to Nemci, oziroma nemško nacionalni Slovenci. Postali so ošabni. Začel se je ponavljati njih bojeviti duh iz avstrijskih časov, ustanovili so si svojo organizacijo, v kojoj so vstopili povečini vsi bivši teroristi nad slovenskim narodnim življenjem, v predprevratnem času. Razumljivo je, da ti elementi ne morejo ostati v socialdemokratskem taboru, v kojega so proti svojem prepričanju vstopili, oziroma mu povečini kazali prijazno lice, dasi so pred prevratom ravno socialiste poleg narodno - nacionalnih hudo zatirali. Pod Ambrožičevim režimom v Celju je bil narodnim društvom vsak obhod po mestu prepovedan, pa tudi socialističnim društvom se ni niti na prvi maj dovolilo obhoda po mestu. Sokole se je preganjalo, slovenske napise mazalo in razbijalo, slovenske obrtnike in trgovce zapostavljalo, in jim prirejal kolikor mogoče veliko noprillk. Toda skušalo se je vse to pozabiti in pustilo se je te duhove, polne pregreškov, mirno v naši narodni državi z enakimi pravicami, kakor iste, ki so se borili za to državo in ji pripomogli do vstajenja. Ti elementi imajo še danes zvezo z gotovimi izseljenci v Avstriji, koji si žele povratka, ker jih smatrajo tam za nadležne vsiljivce. Čakajo na prvo priliko kakega prevrata v naši državi, ali pa vsaj kakega nemško - nacionalnega diktata po nekdanjih nemškonacionalnih pozicijah v naši državi. Res je, da se iz pravnega stališča ne more nobeni grupi v državi zabraniti organizacija, vendar se moramo vprašati, kaj hočejo ti nemški nacionalci doseči s svojo organizacijo v naši narodni državi? Ali morda hočejo doseči razne mandate ter na podlagi istih vpeljati nemške šole in s takim germaniziranjem izzvati boj v naši državi? Slovenci bodo našli v tem vprašanju brezdvoma pripravljene! Ako pa navedenega ne žele, tedaj pa gotovo nimajo povoda, da se nacionalno organizirajo, kajti gospodarska vprašanja morejo brezdvoma že v obstoječih strankarskih grupacijah uveljavljati. Ali morda hočejo z denarjem, ki ga zaslužijo od slovenskega kmeta in meščana, preplavljati z nemškonacionalnim časopisjem, in na tej podlagi po stari navadi germanizirati? Te nakane, ki rojijo brezdvoma v njih glavah, bomo morali pravočasno preprečiti.

Iz navedenih razlogov smo primorani svetovati našemu prebivalstvu, katero le kolikoj narodno čuti, naj ne nosi svojih novcev nemškemu trgovcem in na ta način podpira iste, ki so pripravljene našo narodno državo izdati kakor Judež Kristusa. Beseda »Svoji k svojim« bode morala postati živo de-

stvo, katero so izzvali nemčurji s svojo bojno organizacijo. Pokazati jim moramo pravočasno, da smo mi gospodarji na svoji zemlji in da si takih izzivanih ne damo pod nobenim pogojem dopasti, kakor si jih tudi Nemci na svoji zemlji dopasti ne puste.

Te vrstice naj služijo v opomin o-nim zmernejšim, ki se še niso eksponirali pred našo javnostjo v tej nemški organizaciji, da to tudi opuste in ne izzivajo boja, ki bi znal postati za nje usodepoln.

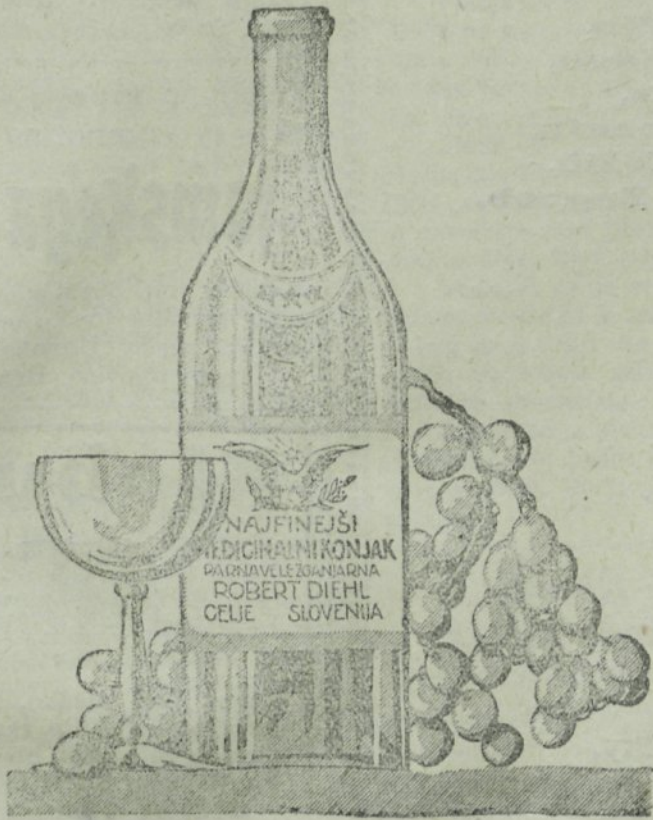
Izdaja in tiska: Zvezna tiskarna v Celju.
Odgovorni urednik: Lic. Edvard Šimic.

Razširjajte „Novo Dobo“!

Pozor Smunarji! 2-1

Smuči (Sky)

še nerabljene se po ceni prodajo. Vpraša pri J. Leon, krojač, Glavni trg, Celje

Ravnateljstvo meščanske in vodstvo osnovne zasebne dekliške okoliške šole šolskih sester v Celju naznanjata potrtega srca vsem nekdanjim svojim učenkam, da je nebeški Oče pozval k Sebi dušo preblagega velečastitega gospoda

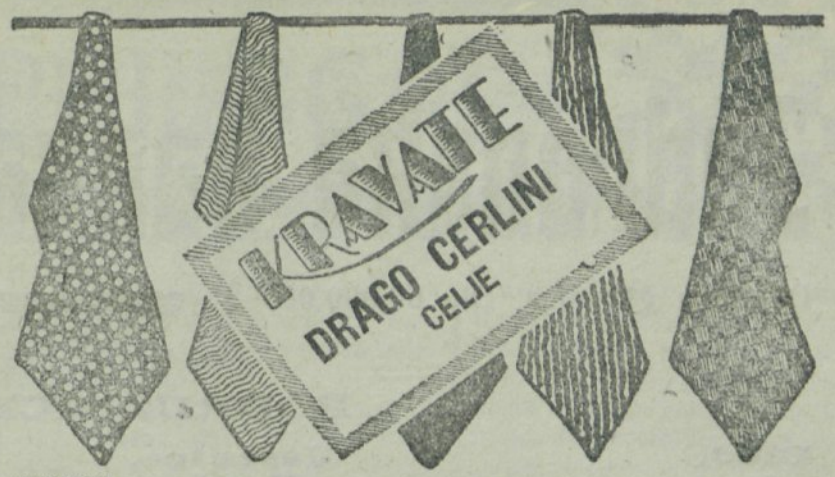
P. Rudolfa Marolt
dolgoletnega kateheta na naši šoli.

Pogreb se vrši v sredo, dne 20. decembra t. l. ob 10. uri dopoldne.

Dušo blagega pokojnika priporočamo vsem v po-božno molitev.

CELJE, dne 18. novembra 1922.

Zavod šolskih sester.

Pozor!

Čast mi je naznaniti slavnemu občinstvu, da sem otvoril prvi

Anončni in reklamni zavod

za Celje in okolico ter se najtopeje priporočam vsem cenj. gg. trgovcem, obrtnikom in ostalemu občinstvu za vsa v to stroko spadajoča naročila. Jamčim za točno in najhitrejšo izvršitev istih.

Začasna pisarna:
Kralja Petra c. 22

F. Jager & Comp.

E. BERNA, Celje, Kralja Petra c. 10

Zaloga

priporoča
svojo bogato zalogo

moških,
ženskih
in
otročjih
čevljev.

BERSON

**gumijevih
podpetnikov
in podplatov**

ohranjata Vaše obuvalo
trpežno in elegantno

ter sta cenejša kot usnjeni podplati.

Štev.	33-36	36-38	39-40	41-42	43-46	47-48
Kron	28-	36-	40-	52-	60-	72-

Gospodična ali gospod

ki zna podučevati kitaro, se išče. Po-nudbe pod »UČITELJ« poštno ležeče Celje. 1472 1

Mesto oskrbnika

na posestvu ali viničarji, z dobrimi spriče-
vali, se išče. Ponudbe na upravo lista. 1

**Slama za
krmljenje**

v snopih (Schabstroh) in prešana v
bala, se odda na vagone. Vpraša se
pri tvrdki Mavro Löbl in sin, Čakovec.

**Enonadstropna
hiša**

v sredini mesta se prod. Cena 70.000 Din. Pojasnila da 1

**Jože Palir,
na Okopih št. 2.**

Čevljarna „ADRIA“ Celje.

Narodni dom, Ljubljanska cesta. Delavnica: Gaberje, Nova cesta 142

1459 5-1

Bogata za-
loga vsakovrstnih
čevljev.

Vsi čevlji so
izdelani v lastni
delavnici.

Poprave se
izvršujejo naglo,
lično in po zmerni
ceni.

Kot
specialiteto
izdeluje nepremoč-
ljive planinske
čevlje (pravi
„Goiserer“)
in čevlje za
zimsko vreme z
dvojnimi podplati,
usnjato podlogo in
všitim jezikom iz
črnega boksa
in rujave
teletine.

Jadranska banka • Beograd

Delniška glavica: Din 60,000.000.—. Rezerva: Din 30,000.000.—.

PODRUŽNICE:

Bled,
Cavtat,
Celje,
Dubrovnik,
Hercegnovi,
Jelsa,

Jesenice,
Korčula,
Kotor,
Kranj,
Ljubljana,
Maribor,
Metković,

Prevalje,
Sarajevo,
Split,
Šibenik,
Tržič,
Zagreb.

Amerikanski oddelek.

Naslov na brzojave: JADRANSKA.

Afilirani zavodi:

JADRANSKA BANKA: Trst, Opatija, Wien, Zadar.

FRANK SAKSER STATE BANK, Cortlandt Street 82, New - York City.

BANCO YUGOSLAVO DE CHILE, Valparaiso, Antofogasta, Punta Arenas,
Puerto Natalos, Porvenir.

Učenec

se sprejme za pekarsko obrt. Hrana in stanovanje v hiši. Matija Zdravec, Teharje št. 45 p. Štore. 1445 2-2

Sprejemem več

mizarskih učencev

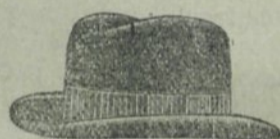
proti plačilu. Za hrano in stanovanje skrbi vsak sam. Cenjene ponudbe na Franjo Vehovar, tovarna pobištva, Celje, Boris Ipavčeva ulica. 10-8

Kupim po visoki ceni vsako množino 67-59

jamskega lesa

plačljivo proti duplikatom. Prosim obvezne ponudbe franko vagon vseh postaj na naslov Korošec Dragotin, lesna trgovina, Braslovče.

Klobuke

kakor tudi moško, žensko in otroško konfekcijo, razno perilo, pleteno in modno blago, kupite v velikanski izbiri in po najnižjih cenah samo v veletrgovini

R. Stermecki, Celje.

Največje, domače elektrotehnično podjetje:

ELIN družba za elektrotehnično industrijo d. z o. z.

Elin gradi električne centrale in omrežja;
Elin proizvaja in dobavlja vse električne stroje in elektrotehnične aparate in izdelke;
Elin projektira brezplačno vse naprave in obrate, ki so v zvezi z elektriko. 1321 25-9

Tehnične pisarne in zaloge:

Ljubljana, Dunajska cesta, Palača Ljublj. kreditne banke. 1321 25-3

Maribor, Vetrinjska ul. 11.

Štefan Strašek

CELJE čevlarski mojster Koroška ulica

priporoča svojo veliko zalogo vseh vrst čevljev, izdeluje po meri ter prevzema vsa popravila po najnižji ceni. — Naročila po pošti se točno izvršujejo.

• Oddaja se tudi na mesečne obroke. •

Rupim 10-9 orehova debela

prvovrstna P. Higersperger, Celje, Gregorčičeva u. 3

Proda se

motor 3 HP, dobro ohranjen, montiran na železnem vozu. Istotam se proda tudi nekaj vagonov trdih, kratko žaganih in cepanih drv skupaj ali na drobno. — Pojasnila daje gosp. Franc Mahen, Celje-Trnovlje. 1449 3-2

Učenca

sprejemem proti dobri plači. Nastop takoj. Janko Bovha, trgovina papirja, Celje. —4

SALAME

prve vrste nova roba

povsem zrela se dobiva povsod!

I. hrv. tvornica salam, suhega mesa in masti M. Gavrilović sinovi, d. d. Petrinja.

Pozor!

Naznanilo otvoritve.

Čast nam je tem potom vsem cenjenim gg. trgovcem in obrtnikom kakor tudi naši slavni industriji javiti, da sva otvorila v Celju, Prešernova ulica št. 8

podružnico Mariborske mineralne rafinerije in kem. tovarne **MARA**

Kot dolgoletna sotrudnika v tej stroki sva si tekom časa pridobila toliko praktičnega znanja, da bodeva zmožla vsem našim čast. odjemalcem v vsakršnem oziru ustreči z vsem po originalnih tovarniških dnevnikih cenah.

Vzdrževala bova vedno veliko zalogo najfinjšega ameriškega in domačega petroleja in bencina vsake težine, najboljši plavajoči kolomaz domačega izdelka, prvovrstno mast za čevlje (vazelin) v pločevinastih in lesenih škatljicah v vseh veličinah, nadalje sva izborna založena z najboljšim ameriškim strojnim oljem vseh vrst, kakor tudi 1^a ameriško „Tovote-mast“. Priporočava tudi vsakovrstna specialna olja ameriške proveniencije kakor: olje za vrtena (Spindel), olje za valjke (zylinder) za pregreto in mokro ali sito paro ter za Dieselmotorje. Najfinjše olje za avtomobile, dinamo, kompresor in transformatorolje plinsko ali surovo olje za pogon, olje proti prahu, modelno olje, vulkan olje, premogovni ter (Katran) 1^a karbolinij, parafin, cersin, mast za jermena itd. itd.

Potruditi se hočeva, vsem našim cenjenim odjemalcem postreči hitro, točno in solidno. Z velespoštovanjem za podružnico Mariborske rafinerije »MARA«

Dragotin Herzog in Franjo Pečko

Pozor

3-3

BOŽIČNA PRILOGA

Sveti večer možička Božička.

André Lichtenberger — J. N.

Božič...

Mraz ščiplje v živo, potoke in mlake je pokril led. Bela čreda snežink divja po zraku. Ledena burja tuli jezno prek poljan in stresa kočo v deželi, ki ji ne vemo imena. Oknice pa so trdno zaprte. Neznaten ogenj žari v pepelu. Z napol zaprtimi očmi prede mucka v kotu naslonjača. Gospodar se še ni vrnil...

Vrata se odpro in se zapro naglo. Veter zatuli sovražno. Mucka odpre oči, jih zapre, prede glasneje in zopet zadremlje. Starec se je vrnil.

Z jednim gibom se znebi z ramen svojega velikega praznega koša. Nato odloži svojo mokro čepico in suknjo, na kateri so čipke, ledene sveče. Velike copate iz kožuhovine nadomestijo njegove blatne škornje. Z obema rokama prime mucko in jo posadi nalahko na blazino, kjer se mucka zvije v klopčič. Potem podreza po ognju, ki zažari močnejše. Doloži še nekoliko polen. Plamen oživi in posveti v ozadje sobe, kjer plešejo senca. Nato sede težak v svoj naslonjač, vzdihne zadovoljno, stegne svoje noge in opazuje zamišljeno plamen, ki igra na ognjišču.

Zunaj zatuli burja s podvojeno močjo. Tu prede mucka in vlada molčanje. Naenkrat pa se zasliši med prasketajočimi poleni piskav glas, ki reče: »Hem«.

Starec namrši obrvi, zre nevoljno pred se in zagleda, česar bi drugi ne mogli videti. Na žarečem polenu sedi zverženo, pohabljen in neprijetno bitje, ki drzno motri starca v lice. Zakašlja in se zareži, potem zasika: »Norec stari«!

Možiček zmaže z rameni, potegne iz žepa veliko pipo in škatljo, ki si jo postavi na kolena, in reče:

»Zlodej grdi, ali me moraš zasledovati še celo danes na dan, ki je moj praznik, s svojim režanjem?«

Škrat zacepeta v žerjavici in odvrne:

»Norec ubogi! Tvoja blaznost me jezi, mene, ki sem tvoj prijatelj, misli o tem, kar hočeš. Ali je še kaj bolj prenapetega kot mož, ki je prebil osemnajststo let, ne da bi se postaral, in ki gre vsakega dvajsetpetega decembra se šalit po vseh ognjiščih, da tam izprazni koš igračk!«

Možiček se nasmehne. Počasi si baše pipo in ne odgovori. Škrat povzame s podvojeno porednostjo:

»Kaj imaš, nesrečnež, od svojih utrudljivih in napornih obhodov? Odhajaš čil in svež s polnim košem, vračaš se skrivljenega hrbita; ubit, blaten, premražen, s prazno mošnjo vlečeš noge za sabo. Daješ vse, ne prejemaš ničesar. Ti si berač!«

Možiček Božiček je odgovril;

Vračam se bogatejši kot sem odšel.«

»Kaj vendar prinašaš?«

Starec je pokazal škatljo na kolnih. Bila je polna praška, s katerim je mašil svojo pipo.

»To - le!«

Zlodej se je strašno zveržil na svojem polenu, se zarežal dvakrat, trikrat in rekel:

»Ne bodi Pavliha! Ta vrsta praška? ...«

»Ta prašek,« pravi starec, »se zove prašek sreče. Naberem si ga nekoliko po vseh hišah, kjer odložim kako darilo iz svojega koša. Na povratku mi je škatlja polna. Celo leto lahko pušim. Zlodej je zaničljivo izplunil, se grdo nakremžil in zakvakal:

»Za ta vsemogočni prašek si torej nalagaš take nadloge in pa, da zbereš nekoliko prilizljenosti, nekaj nevoljnih in razmišljenih zahval!«

Možiček je smehljalje nadaljeval, kakor v pogovoru s samim seboj;

»Ljubim hvaležnost vseh drobnih veselih src, srebrno petje, ki me proslavlja, nežne ročice, ki me blagrujejo.

Vendar bi si nabral praška, če tudi bi vsega tega ne bilo.«

»Ti se širokoustiš.« je zamrmral zlodej, »ne veš več, kaj govoriš.«

Starec je nadaljeval:

»Moja sreča sestoji iz sreče vseh. Nihče ne more biti srečen po meni, če nisem srečen sam po njem. Moja sreča je tako velika, kakor sreča vseh ljudi, ker delim dobrote vsem.«

Zlodej se je vzpel, kakor da bi ga zbudila igla. Postal je razjarjen, božjasten, začel skakati in sikal kletve, grožnje in zasmehovanje. Možiček pa je prežal nanj in silno udaril z grebljico po njem.

Vzdignil se je vrtnec prahu, prebujena mucka pa je zamrmrala jezno... Potem se je zopet vse pomirilo. Na ognjišču so ostala samo polena, ki so radostno prasketala.

Starec se je zleknil udobno v naslonjač, pričel pušiti iz pipe in okušal veselje vseh, ki je bilo tudi njegovo veselje.

iz francoščine.

Zadnji božič kralja Melhijorja.

André Lichtenberger — J. Napotnik.

Nepremično sedi na svojem zlatem prestolu stari kralj Melhijor. Leva roka mu podpira čelo, z desnico si gladi zamišljeno svojo dolgo belo brado in molči v sredini molčečih, udanih dvorjanikov. Ure teko resno, počasi, kakor reka v svečanem teku. Dvanajsta ura bije. Ko obmolkejo udarci, dvigne kralj glavo in da znamenje. Vsi dvorjaniki se dotaknejo s čelom tal in se odstranijo. Tedaj vstane kralj s težavo in se poda s slabotnim korakom s prestola. Počasi stopa, se ustavlja, da si oddahne, kakor je stopal iste noči preteklega leta in že trideset let in več. Stari kralj Melhijor leze po mramornatih stopnicah, ki vodijo na teraso visokega stolpa na vrhu njegove palače.

Dospel je do zadnje stopnice. Sam je pod mrzlim nebom, kjer žari zvezd brez števila. Sede in gleda proti izhodu...

Tam se je dvignila pred tridesetimi in še več leti v isti noči zvezda. Čim višje se je vzpenjala na nebu, tem bolj je rastel kralju v srcu nemir in se ga polajšala radost. Prešinilo ga je naenkrat, zapustil je palačo, se podal na pot v spremstvu čete služabnikov in sledil zvezdi. Ko je hodil nekaj dni, ali mogoče veliko dni, se je zvezda ustavila v Judeji. In tam so molili, Melhijor in še dva kralja, ki ju je bil srečal na poti, malo dete. Pri pogledu nanj so pozabili na vse zemeljske bridkosti. Ko so ga počastili, je vstal Melhijor in se vrnil v svoje kraljestvo; nikoli več ni videl deteta, nikoli ni zvedel o njem ničesar več.

Toda od tistega dne leze vsako leto v tisti zimski noči po stopnicah visokega stolpa, gleda zvezdo, ki vzide, plove čez nebo in izgine. In vsakokrat je njegovo srce polno neizrekive radosti, svetlejše od zlata, slajše od kadija in redkejša od dijamantov.

Kralj Melhijor sedi in čaka. Dolgo časa čaka. Neka bojazen se ga loteva. Nikdar se še ni zvezda tako zapoznala. Ali se ne prikaže več? Kako bi se mogel vrniti, ne da bi jo videl? Oči mu postajajo trudne in motne. Naenkrat pa ga objame veselje in groza obenem.

Zvezda vzhaja. Nima pa tistega sladkega, svetlega žarnega sijaja več. Zvezda je rudeča, zlovešče rudeče barve, ki ubija. Kakor da se je podala krvava solza na pot in polzi zdaj po firmamentu, bridka solza neznanega velikega očesa. S tesnim srcem gleda Melhijor, kako polzi po nebu in se spomni božanskega deteta. Kaj se je dogodilo z njim, da je mila zvezda tako zakrvavela. Kraljeva duša je vznemirjena. Oh, kaj je z njim? Brez dvoma je zrastle iz deteta mož mllega pogleda, dobrodejne besede, če ne celo...

Rudeča zvezda se bliža drugemu obzorju... Nagiba se k zatoni... Zgi-

nila je. Kralj Melhijor vzdihne globoko. Razumel je. Malo dete je umrlo. Kraljevo staro srce se krči prevelike žalosti. Pade na kolena.

Pa kaj se godi? Glej, povsod na nebu zažare vsakdanje zvezde v živješem sijaju, drče po nebu in se večajo. Zdi se, kakor bi ves firmament obšla nenadna radost, pa bi zaplesal in se zabal. Ne, dete ni umrlo. Veliko je in slavno, ker iskrijo v tej noči vse zvezde njemu v čast, kakor da je vsaka njegova. S prazničnega neba žari neizmerno veselje, ki napolni Melhijorjevo srce. Vzhičen razprostire roke in se zgrudi naenkrat vznak, kakor od strele zadet.

Tako je umrl stari kralj Melhijor na prvo božično biljo po smrti Kristovi.

iz francoščine.

Planinski koledar 1923.

(Uredil Franc Kocbek, založil Brunon Roter.)

Trda zima. Globoko visi megla nad mestom, streho bele od slane. Tudi v pisarni je sivo in mračno. Enoličnost vsakdanjega dela. Pošta pride na mizo: naročila za opomine, razpisane razprave, hudo pismo opominjanega nasprotnika, da »mirno pričakuje tožbe«, prošnja »obmejnega« društva za prispevek k božičnici, h koncu trd zavojček. Razrežeš ga in ljub znanec ti pade na mizo. Hipoma izgine megla, pisarna, opomini, naroki in za hip zapreš oči, pa gledaš solčne višave, mecesne smreke, ozko stezo med pritlikovino, ob njej rudeče-rumeni grint, kačnice, zvončice, pa zopet bele, skale in na njih Clusijev prstnik in veleso, Fröhlichov svišč, pa nedosežno lepo, samo našo Cojzovo zvončico; in prod, in na njem rumeni mak in madronščico, in snežišča, pa čuješ enakomerno udarjanje planinske palice po trdih tleh in skripanje proda pod okovanimi čevlji, od daleč pa Kocbekov zategnjeni: ho-la-ho in enakomerno bučanje slapov. Pa veš, da bo enkrat minula zima, da bo zopet zacvetelo po Logarjevi dolini in da boš šel zopet tja in da bo vse to zopet tvoje! Pa ti postane lahko in svetlo v duši in ostane ves dan...

Pozdravljen, planinski koledar! Osmič si prišel in kakor vsakokrat si me razveselil! Za turista je tudi po zimi lepo, listati po tem »koledariu«. Saj označba koledar ni točna, ker označi premo in preveč. Koledarskega v njej po redakcijah zadnjih let ni nič več, kakor resnično samo koledar, ki je za turiste v gorah potreben, ker vsebuje poleg datumov natančno navedbo solčnega in luninega vzhoda in zahoda za vsak dan. Ves drugi balast, ki je turistu samo nadležen: poštni tarife, vojni redi, razne genealogije itd. je odpadel. Za ključem za vremensko napoved (kateri je vsaj v toliko koristen, da si ob deževju v kočah lahko z njim preganjaš čas), sledi kratek toda izčrpen iz Badjurovega »Vodiča« ponatisnjen članek o hoji po gorah, ki bi ga naj vsak, kdor gre v gore, prečital pred vsako turo! Potem zanimiva objava o novi ureditvi turistovskega prometa v obmejnem pogorju. Pod naslovom »Varujte gorske cvetke!« je natisnjena (medtem od skupščine odobrena in kot zakon objavljena) naredba deželne vlade za Slovenijo od 9. marca 1921. Tu bi priporočal še kratek članek izdajateljev, ki planince in izletnike opozarja na nedogledno škodo, ki se dela v naših Alpan leto za letom z nesmiselnim, brezvestnim uničevanjem visokogorskih cvetlic. Treba bo, da vzame planinsko društvo z vsemi podružnicami to stvar krepko v roke in da organizira po vseh kočah potom oskrbnikov, odbornikov in turistov, ki imajo za to smisel, varstvo planinske flore. Odredba velja že dve leti, pa vendar se ni zgodilo od oblastev prav nič, da bi se jo tudi izvrševalo. Srce te boli, ko gledaš na Okrešlju one otročaje mladih in starih let, ki radi bravure plezajo na Mrzlo goro, da

prinašajo od tam polne klobuke planik (Leontopodium alpinum), ki potem venajo in gnijejo po klobukih ali v najboljšem slučaju doma po kotih, v planinah jih pa je vedno manj. Lepega čevljevca (Cypripedium calceolus) na štajerski strani skoraj ne najdeš več, tako glupo so ga trgali. Planinska možina (Eryngium alpinum) je že skoraj po nepotrebnem navedena v naredbi, ker so to prekrasno cvetlico že tako ugonobili, da je pri nas menda ni nikjer več najti! S temi besedami pa naj ne bo rečeno, da bi si turist ne smel natrgati nekaj ljubke planinske flore v prijeten spomin. Zatretil pa je treba neumno trganje v velikih množinah zlasti onih cvetlic, ki jih je že malo in ki vsled svojih lastnosti in fizikalčnih pogojev, ki jih rabijo za svoje uspevanje, številčno zastajajo za drugimi in vsled zasledovanja po človeku bolj trpijo kakor druge. Tozadevno bi priporočal tudi še avtorju kratkega članka k odredbi za prihodnji letnik. Mimogrede bodi omenjeno, da odredba oz. sedaj zakon ne zadošča v dveh ozi-rih: Predvsem manjka še izvršilne naredbe s točnejšimi navodili (slike!) onim uradom in oblastvom, ki imajo skrbeti za to, da se ta zakon upošteva (politične oblasti, občine, orožništvo, obmejne straže, šole). Na drugi strani pa je zakon sam treba razširiti. Sedaj vsebuje nekatere rastline, ki so varstva potrebne v manjši meri kakor druge, ki jih zakon ne imenuje. Velecvetnemu svišču (Gentiana Kochiana) n. pr. se streže tako zelo po življenju, da ga bo na vsak način treba zaščititi, ravno tako blesteči prstnik (Potentilla nitida), ki se ga razum tirskih Dolomitov najde samo pri nas in še tu redko.

Neobhodno potrebna za vsakega hribolazca sta izvrstni članek dr. Demšarja o zdravljenju boleznih v gorah in pa seznam znamenj v sili. Priporočal bi, da pride seznam v koledarju na prvo mesto, morda tam, kjer so sedaj naslikani vozli za vrh. Podatki o planinskem društvu in podružnicah ter odsekih in o drugih planinskih in sportnih organizacijah so popolni in za planinski koledar potrebni.

Hišni red v planinskih kočah in tozadevne odredbe osrednjega odbora S. P. D. so po pravici natisnjene tudi v planinskem koledarju, saj je treba, da se vsem onim, ki prihajajo v planine, pa niso vsi turisti v pravem pomenu besede, predložijo vedno zopet znova. Naravnost neverjetno je, koliko se greši v naših planinskih kočah ravno v tem pogledu. Če po dnevu motijo družbe, ki se šopirijo prav na široko po kočah pri jedi in pijači — večinoma neturisti — in odganjajo s tem one, katerim so kočje predvsem namenjene — prave turiste. Naravnost neznosno pa je razgrajanje po noči. Turisti, ki pridejo z ture, in oni, ki hočejo zgodaj vstati in nastopiti pot, si morajo pustiti dopasti, da drugi dostikrat prav surovo razgrajajo, pojejo, kričijo in to ne samo do 10. ure, ko ima brezpogojno nastopiti kočni mir, ampak dostikrat do ranega jutra. Oskrbniki ali oskrbnice so dostikrat preslabi, slučajno navzoči odborniki včasih — sokrivili! Če hočemo turistiko resno jemati, moramo ta za nas naravnost sramoten, pa žal tipičen nedostatek temeljito odpraviti. Saj je v planinah dosti prilike za primerno uživanje veselja in lepote planinskega sveta!

Naravnost neprecenljiva in najbolj pomembna vsebina koledarja pa je »Vodnik od kočje do kočje v Sloveniji« s 5 načrti in dodanim seznamom planinskih koč v zasadenem ozemlju in stedečim vodnikom za planinske kraje Slovenije. Ta del knjige vsebuje dejansko popoln seznam vseh naših Alp, koč, potov, tur, prenočišč itd. z eno besedo pravi ročni vodnik po našem planinskem svetu. Pisatelj ga je tudi letos zopet dopolnil in prenovil. Pri vsaki koči, vsakem kraju so navedene ture, katere moreš od tam podvzeti, čas, ki ga za nje

rabiš, kratek popis poti z oceno, ali je samo za izvežbane ali tudi za druge turiste, z navedbo znamenitosti, razgledov itd. Seznam vodnikov prijetno dopolnjuje ta oddelek, ravnotako seznam gora, prehodov in sedel z navedbo njih višin, ki je letos zopet na novo sprejet v knjigo. Radi njegove izvanredne praktičnosti smo ga zadnja leta pogrešali. S kratkim seznamom slov. planinskega slovstva in zapisnikom za ture, ki ti omogoča, da ti je vsak letnik koledarja tudi v poznejših letih prijeten in drag spomin na izvršene ture in izlete, se koledar zaključuje.

Poleg Kocbekovega planinskega koledarja imamo sedaj tudi Badjurov »Vodič«. Naj takoj povem, da sta obe knjigi druga poleg druge potrebni. Dočim je Vodič zasnovan na široko in je obširno delo o naših alпах s slikami, opisi, zgodovinskimi in drugimi podatki vseh v naših planinskih krajih ležečih krajev, ki ne more iziti vsako leto, ampak ima trajno vrednost in bo planincem n. pr. izvrstno služil že doma ob pripravljanju ture, je planinski koledar neobhodno potreben za turo samo, ker vsebuje vse one aktualne, deloma za vsako leto drugačne podatke, brez katerih turist ne more biti. Ne morem si predstavljati alpske ture brez planinskega koledarja v žepu!

Če leži pomen koledarja v njegovi praktičnosti, je podana zasluga njegovega urednika v tem, da je koledar pri nas prvo delo te vrste. Kocbek je moral orati res ledino! Neverjetno je, koliko truda je stalo nabiranje podatkov, urejanje in razvrščanje. Izkušnja dosedanjih let je izučila, kaj je bilo nepotrebno in je moralo izpasti in kaj se je moralo sprejeti na novo, tako da je knjiga sedaj dovršena.

V tipografičnem oziru je koledarček, ki je letos vezan zopet v platno, izvršen zelo lično in pregledno, kar je zasluga izdajatelja Rotterja.

Naj si omisli koledarček, ki stane s poštnino vred samo 7 Din, vsak turist, pa tudi vsak prijatelj naših planin in narave. Avtorju Kocbeku pa toplja zahvala, da nam vsako leto preskrbi ta nenadomestljiv pripomoček.

Dr. Ernest Kalan.

Anton Jeršinovič:

Slavnostni dnevi „Glasbene Matice“ v Ljubljani.

(Ob njeni petdesetletnici).

Eno naših najstarejših kulturnih društev, ki razpleta svoj prosvetni prapor preko vseh širnih pokrajin naše domovine, nas je zadnje dni opozorilo na svoj polstoletni obstoj in podalo širši javnosti račun o svojem delovanju. Je to Glasbena Matica v Ljubljani. Brez bleška in sijaja, toda ponosno in samozavestno je osvedočila, kaj zmore pošteno, dosledno in vztrajno delo.

Kadar govorimo o Glasbeni Matici, mislimo predvsem na yokalne koncerte, ki jih prireja zadnjih trideset let v Ljubljani in drugod. Nebroj je teh koncertov, in težko delo bo imel bodoči pisatelj slovenske glasbene umetnosti, da jih po naravno stopnjevanem razvoju razpredeli in oceni. Ali ti vokalni koncerti so samo ena panoga Matičnega delokroga, in še ta je bolj reprezentativnega značaja; glavno njeno delo leži v notranjosti: glasbena šola in vzgoja, širjenje glasbene umetnosti z izdajo muzikafij, pesmaric, samospevov itd. Danes šteje Matična glasbena šola, združena s konservatorijem, nad tisoč gojencev; vzgojila nam je najodličnejše umetnike — omenim samo Navala-Pogačnika, Beteta, Rijavca, Lovštorovo; dajala je moralno podporo našim domačim kompozitorjem s tem, da je proizvajala njihove skladbe, jih širila med narodom, glasbenike same pa podžigala k vztrajnemu delu in napredku.

Omejiti se norem v tem svojem poročilu samo na glavna dejstva; podrobneje je poročal o delovanju Glasbene Matice in njenem pomenu za razvoj slovenske glasbe dr. Mantuan, dne 15. tm. v posebnem predavanju o priliki petdesetletnice, ki bo, upam, ponatisnjeno in tako dostopno širši javnosti.

V okvir Glasbene Matice je stopilo pred nekako dvema letoma ustanovljeno »orkestralno društvo«, ki ima namen gojiti simfonično glasbo. V predvojni in vojni dobi naši glasbeniki niso mogli

dobiti svobodnega razmaha. Učali so več ali manj pod tujim pritiskom in uplivom; orkestralna dela, kar jih je bilo, so se redko proizvajala. Če pa pogledamo spored simfoničnega koncerta, ki ga je proizvajalo orkestralno društvo dne 16. tm., se divimo silnemu napredku in se ga od srca radujemo. Od Ipavčeve serenade in Premrove »božične suite« preko Jerajeve »Lepe Vide« in Adamičevih »tatarskih plesov« pa tja gori do nebotičnih višin Lajovičevega »adagio« in Škerjančevega »žlahtnega meščana«! Pa saj pero ne more popisati te divote, naj le srce drhti v svetem strahu in oboževanju...

Drugi dan, dne 17. tm. je pokazala Glasbena Matica sad svojega dolgoletnega truda z vokalnimi koncertom, ki ga je proizvajal njen pevski zbor. Spored je obsegal poleg Mokranjevičevih srbskih narodnih pesmi izvorna dela 17 domačih glasbenikov; pogrešal sem pa še tega in onega, ki vsled obsežnega programa žal ni mogel priti na vrsto. Izvajanje je bilo na višku; poleg vseh vrhlin petja in prednašanja sem čutil v zboru neko posebno, svečanostno razpoloženje. Mojster Hubad je nedosegljiv dirigent; društvo ga je počastilo na izrednem občnem zboru s častnim članstvom, natovorilo mu pa za to izkazano čast novo breme — ustanovitev zveze jugoslovanskih pevskih društev.

Istega dne zvečer se je vršil komers ob obilni udeležbi. Razni govorniki so slavili uspehe Glasbene Matice in ji nazdravljali. Navdušenje je bilo odkrito in iskreno; popolno pa ni bilo, ker je v to šumečo kupo razkošnega navdušenja kanila gorjupa kaplja bridke zavesti, da Maticin razvoj ovirajo težke gmotne razmere, v katerih se nahaja in s katerimi se mora neprestano boriti. Da bi se že vendar enkrat naša vlada osokolila ter naše prvo kulturno društvo gmotno podprla in njen konservatorij poddržala!

Guy de Maupassant:

Gospod Jocaste.

Milostljiva, se li spominiate najinega prepira nekega večera v mali japonski sobi, radi tistega očeta, ki je oskrnil lastno kri? Se-li spominiate svojega ogorčenja, strogih besed napram meni, vse vzhicnosti vaše jeze in se li spominiate vsega, kar sem vam dovedal v obrambo dotičnega moža. Vi ste me obsojali. Sklicujem se na to.

Nihče na svetu, ste rekli, nihče ne bi mogel dati odvezo grozodeistvu, kojega zagovornik sem bil jaz. Danes hočem to dramo pripovedovati javnosti.

Mogoče bo vstal kdo. — ne da bi opravičeval neverjetni, brutalni čin — ki bo razumel, da se ni mogoče bojevati proti gotovim dejstvom, ki se zde strašne sanjarije vsemožne narave.

Poročili so jo s šestnajstim leti s starim suboparnim človekom, z možem dela, hlepečim po njeni doti. Bila je ljubka plavolaska, vesela in sanjava, vse obenem, z velikim hrepenenjem po idealni sreči. Razočaranje ji je leglo v srce in ga uničilo. Hipno je razumela življenje, izgubljeno bodočnost, videla svoje nade strte, in v duši je imela samo eno željo, imeti otroka in ga obsipavati s svojo ljubeznijo. Ni ji imela.

Pretekli sta dve leti. Bil je mlad mož trindvajsetih let, ki jo je tako oboževal, da je bil pripravljen storiti vse mogoče budalosti za njo. Kljubovala mu je vendar odločno in dolgo. Ime mu je bilo Pierre Martel.

Toda nekega zimskega večera sta bila sama. On je prišel na čaj. Nato sta sedla tik k ognju na nizek sedež. Nista govorila, presunjena od hrepenenja, ustnice so drhtele, one nebrzdane želje, ki jih stisne na druge ustnice, roke polne nemirne želje, se razpeti in prižeti.

Svetilka zagnjena s čipkami, je razsvetljevala tih salon z udobno svetlobo.

Oba sta v zadregi izpregovorila tu in tam kako besedo, toda, ko sta se srečala z očmi, jima je srce zastalo.

Kaj morejo priučeni občutki proti sili čutov? Kaj zamorejo predsodki sramežljivosti proti nezadržljivi volji naravi?

Slučajno so se njuni prstje dotaknili. To je zadostovalo. Surova moč čutov ju je združila. Objela sta se in ona se je udala.

Postala je mati. Od svojega ljube-

ga ali od svojega moža? Ali je to mogla vedeti? Toda od ljubega, brezdvomno.

Polotil se jo je onemogel strah; zdelo se ji je, da bo umrla pri porodu, in neprenehoma ji je moral on, ki jo je ljubil, prisegati da bo čuval otroka ves čas svojega življenja, da mu ne bo ničesar odrekal, da bo storil vse zanj, vse, da bo, če bo treba, še storil zločin v njegovo srečo.

Ta misel je mejila na blaznost; vznemirjala se je tem bolj, čim bliže je prihajal čas.

Umrla je pri porodu deklice.

* * *

Za mladega moža je bil to obupen udarec, tako silno obupen, da ga ni mogel prikrivati. Mož je mogoče nekaj stutil; mogoče je vedel, da hčerka ni mogla biti njegova! Prepovedal je vstop v hišo onemu, ki je mislil, da je pravi oče in mu prikrival otroka, ki ga je dal skrivoma vzgajati.

In preteklo je mnogo let.

Pierre Martel je pozabil, kakor se sploh vse pozablja. Postal je bogat, toda ni več ljubil in se ni poročil. Njegovo življenje je potekalo, kakor življenje vsakega srečnega in mizernega človeka. Nikake vesti ni več prejel o soprogu, ki ga je varal, ne o deklici, ki jo je smatral za svojo.

Ko sprejme neko jutro pismo nekega mu ravnodušnega človeka, ki mu je slučajno poročal o smrti nekdanjega tekmeca, se ga je polotil globok nemir, neke vrste kes. Kaj se je zgodilo z onim detetom, njegovim detetom? Ali ni mogel ničesar storiti zanj? Poizvedoval je. Neka teta ga je sprejela, a bila je revna, skrajno revna!

Hotel jo je videti in ji pomoči. Predstavili so ga edini sorodnici sirote.

Njegovo ime ni vzbujalo nikakih spominov. Bil je štirideset let star in je izgledal še ko mlad mož. Sprejeli so ga, ne da bi si bil on upal povedati, da je poznal mater, iz strahu, da ne bi pozneje česa sumili.

In, ko je ona vstopila v mali salon, kjer je on z bojaznijo pričakoval nje prihod, je vztrepetal presenečenja, ki ga je popolnoma prevzelo. Bila je ona! Nekdanja! umrla!

Bila je iste starosti, imela iste oči, iste lase, isto postavo, isti smehljaj, isti glas. Ta popolna sličnost ga je presunila; ničesar ni več pojml, v glavi se mu je zavrtelo; vsa njegova nekdanja burna ljubav mu je vzplamtela na dnu srca. Tudi ona je bila vesela in priprosta. Takoj je sklenila prijateljstvo z njim in mu podala roko.

Ko se je vrnil na svoj dom, je zapazil, da se je zastarela rana odprla, in plakal je obupno, glavo naslonjeno na roke, je jokal za ono drugo, vzbujajoč spomine, šepetajoč pristrane besede, ki jih je govorila, hipno zakopan v brezmejnem obupu.

In posečal je mlado deklico. Ni mogel več živeti brez nje, brez njenih šaljivih pogovorov, brez šumenja nje obleke, brez zvoka nje besed. V spomnu in v srcu je zdaj zamenjaval preminulo in živo, pozabivši razdaljo, čas, smrt, ljubeč bivšo v sedanj, ljubeč to pri spomnu na ono; ni hotel ne razumevati, niti vedeti, niti se vpraševati več, jeli ona njegova hči.

Toda včasih ga je kruto mučila beda v koji je živela ona, ki jo je oboževal s to dvojno, nemirno, njemu samemu nepojmljivo strastjo.

Kaj bi mogel storiti? Ponuditi denarja? Pod kakšno pretvezo? S kako pravico? Igrati vlogo varuha? Izgledal je komaj malo starejši od nje: mogli bi misliti, da je njen ljubimec. Jo poročiti? Ta misel je hipoma vstala v njegovi duši, ga razburila. Nato se je pomiril. Kdo neki bi jo hotel? Saj ni imela nič, da prav nič.

Teta ga je videla prihajati, vedela, da ljubi tega otroka. A on je čakal. Na kaj? Ali je to vedel?

Nekega večera sta bila sama. Govorila sta tiho, eden poleg drugega na kanapeju malega salona. Hipoma jo je po očetovsko prijel za roko. Obdržal jo je proti svoji volji v svoji z vznemirjenim srcem in čutili, ni se upal več izpustiti te roke, ki mu jo je ona prepuščala, a čutil je, da propade, ako jo obdrži, in nena doma mu je ležala na rokah. Kajti ljubila ga je goreče, kakor ga je bila ljubila njena mati, ko, da bi bila postodovala tisto usodepolno strast.

Vzhicen je pritisnil ustnice na njene plave lase, a ko je ona dvignila glavo, da bi pobegnila, so se srečala njuna usta.

Postajamo blazni v gotovih trenutkih. Ona dva sta tudi postala.

Ko je bil na ulici, je hodil, ne da bi vedel, kaj naj stori.

»Spominjam se milostljiva, vašega ogorčenega vzklika: »Samo smrti je še vreden!«

Odgovoril sem vam bil: »In ona? Ali bi moral njo tudi usmrtiti?«

To deklo ga je ljubilo brezmejno, z blaznostjo, z ono usodepolno, pododovano strastjo, ki jo je nevedno in zmedenno vrgla na prsi tega moža. Stori jo je to v osamljenosti bitje, kateremu se ne moremo zoperstavljati, bitje ki ne ve ničesar več, ki se udaja, ki mu poveljujejo vzburkani čuti, ga vržejo v objem ljubimca.

Kaj bo z njo, ako se on usmrti?... Umrla bo!... Umrla onečlašena, obupana, z mukami brez konca.

Kaj storiti?

Jo zapustiti, ji dati doto, jo poročiti?... Umrla bi tudi; umrla žalosti, ne bi sprejela denarja, ne vzela drugega ženina, ker se je udala njemu. Uničil je njeno življenje, razbil vso srečo, ki bi jo bila morda dočakala; obsodil jo je na večno bedo, večni obup, večni ogenj, na večno samoto ali na smrt.

In potem, tudi on jo je ljubil, on sam! Ljubil jo je z grozo, zdaj, toda tudi nepremišljeno. Imel jo je rad, kakor je imel rad njeno mater, celo bolj, kakor če bi se dvoje strasti združilo v njem.

Sploh pa, ali je bila to njegova hči? In, kaj za to? Kdo bo to vendar vedel?

In živo se je spomnil oblube, ki jo je bil dal umirajoči. Oblubil je bil žrtvovati vse svoje življenje temu detetu, da bi izvršil zločin za njegovo srečo, ako bi to bilo potrebno.

In ljubil jo je, in se potapljal v spominih na svoj grozopoln in sladek čin, uničen bolečin in ves divji hrepenenja.

Kdo vendar bo to vedel?... ko je vendar oni drugi umrl, oče!

»Bodi!« je rekel sam sebi; »ta strašna skrivnost bi mi mogla uničiti srce. Ker ona ne bi mogla prenesti, bom prevzel sam vso njeno grozoto.«

Prosil je za njeno roko, se poročil z njo.

Ne vem, sta-li bila srečna, toda jaz bi bil storil kakor on, gospa.

Razne vesti.

Izumitelj samokresa. Prvi in pravi izumitelj samokresa je bil Grove. To nevarno stvarco pa je sestavil s čisto nedolžnim namenom, hotel je namreč svojemu sinčku napraviti igračo. Ko pa je sin dorasel, sta se domenila z očetom, da igračko izpopolnita. Njun prvi revolver je bil na sedem strelcev. Slučajno je prišel v roke ruskemu poslaniku v Ženevi, ki ga je takoj odkupil in odposlal kot darilo ruskemu carju Aleksandru I. Tudi njemu se je stvarca dopadla ter je izumitelju poslal kot znak priznanja dragocen briljantni prstan. Kakor pa je to običajno, tudi izumitelj Grove ni imel dovolj sredstev, da bi svoj izum začel izdelovati v množini in ga staviti v promet. Njegov izum so izkoristili drugi, izpopolnili ga in mu dali svoja imena, zato se danes mnogo govori o brovningih, naganovih in drugih revolverjih, krščenih po svojih izpopolnjevalcih. Ime pravega »mačkovega« izumitelja pa je postalo že skoro popolnoma pozabljeno.

Dnevi varčevanja na Japonskem. Kakor zatrjujejo svetovni listi, vlada dandanes največja draginja na Japonskem. Vsekakor pa je gotova stvar, da preživlja Japonska hudo gospodarsko krizo; zato je tamošnja vlada izdala predpise za čim večje varčevanje v državi. Uvedla je tako zvane »dneve varčevanja« in sicer na 1. in 15. vsakega meseca. Te dni se morajo državljani postiti, posebno kar se tiče čaja in tobaka. Japonske novine trdijo, da te odredbe že kažejo vidne uspehe, ker so banke obvestile vlado, da na te dni znatno naraščajo denarne vloge in tudi trgovci izjavljajo, da ob državnih postnih dneh le malo prodajo. To dokazuje, da ima japonski narod zelo mnogo zmusla za vzajemno disciplino in narodno gospodarstvo.

Vesele božične praznike
in srečno Novo leto

želi

DRAGO GAMS
elektrotehnično in mehanično podjetje
Celje-Gaberje 91.

Vesele božične praznike
in srečno Novo leto

želi veletrgovina

ANTON KOLENC & DRUGOVI CELJE
Kralja Petra cesta 22.

Vesele božične praznike
in srečno Novo leto

želi

IVANA GREGORC
trgovina s čevlji
Celje, Prešernova ul. 18

Zdrave in vesele božične
praznike ter srečno Novo leto

želim in se pristrčno zahvaljujem cenj. odjemalcem

FRANJO LESJAK

pekovski mojster, Celje-Breg

Vesele božične praznike
in srečno Novo leto želi

umetniški atelje

A. ČERNE

Vesele praznike!
vsem strankam in znancem

Koštomaj Fran

brivec in lasničar
Celje, Prešernova ul. 19
Maribor, Glavni trg št. 1

Vesele božične praznike in srečno
Novo leto želi svojim cenj. gostom

Filip Orešnik

gostilna na Dečkovem trgu v Celju.

Vesele božične praznike in srečno
Novo leto želita

C. Rožič J. Rožič

Kralja Petro c. Aleksandrova ul.

Vesele božične praznike
in srečno Novo leto

želita vsem cenj. gostom

A. L. ZAVODNIK

gostilna in mesarija „PRI ANGELJU“

Vesele božične praznike in srečno Novo leto
želi vsem svojim cenj. strankam

IVAN NARAKS
sodavičar, Zg. Ložnica pri Žalcu.

Vesele božične praznike in srečno
Novo leto želi

IVAN BIZJAK
modni atelje za dame in gospode

Vesele božične praznike
in srečno Novo leto!

Rih. Grobelnik

Brivski in česalni salon.
Gledališki šminkar in vlasuljar.
Klinika za puže.
Parfumerija.

Vesele božične praznike in srečno

Novo leto!

M. Covník, Celje, Prešernova ul. 8

Vesele božične praznike
in srečno Novo leto!

JANKO BOVHA
CELJE

VESELE BOŽIČNE PRAZNIKE

želi vsem

cenj. gostom

HOTELSKA DRUŽBA V CELJU

Vesele božične praznike in srečno

Novo

leto!

fotograf **Franjo Kunšek** Cankarjeva ulica
št. 9 --- Celje.

Vesele božične praznike

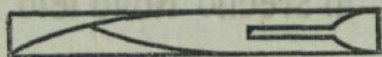
želi

Franjo Dolžan,

stavbeno in galanterijsko kleparstvo.

Vesele božične praznike
in srečno Novo leto!

Ivan Železnik, brivec
Kralja Petra cesta.

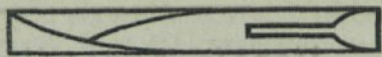

Vesele božične praznike
in srečno Novo leto želi

vsem svojim cenjenim odjemalcem

Anton Hofbauer,

trgovina z usnjem in čevljarскими potrebščinami.

Vesele božične praznike

in srečno Novo leto

želiva vsem cenj. odjemalcem ter se
priporočava za nadaljno naklonjenost

Lovro in Milka Rogelj

sodavičar, Celje, Kralja Petra cesta 41.

JETIKA!

Dr. Pečnik ordinira izven torka
in petka vsak dan v Št. Jurju
ob juž. žel. za jetične.
Čitajte njegove 3 knjige o jetiki.

Vesele božične praznike
in srečno Novo leto!

želiva

vsem cenjenim odjemalcem

Mlekarna Šanc,

Vođnikova ulica šte. 2.

Vesele
božične
praznike

želi

Marija Borovič,

trgovina šivalnih strojev in koles.

Vesele božične praznike in srečno Novo leto

želi Ivan Mastnak, trgovina z manufakturo in konfekcijo. —
Lastna izdelovalnica prvovrstnih mod. oblek
Celje, Kralja Petra cesta 15

Hotel
Balkan

Vesele božične praznike in srečno Novo leto!

Hotel
Beli vol

Vesele božične praznike in srečno Novo leto

želi vsem svojim cenjenim
odjemalcem

Marija Baumgartner
trgovina s pohištvom

Gosposka ulica 25

25 Gosposka ulica

Vesele božične praznike in srečno Novo leto

želi svojim cenj.
odjemalcem

tvrdka Ivan Dečko, Celje.

Glavno zastopstvo domače zavarovalne družbe potrebuje s
1. januarjem 1923 mladega početnega

uradnika - praktikanta

Reflektanti s trgovsko šolo naj izvolijo vpslati svoje oferte na
upravnishvo Nove Dobe pod »šte. 2480«. 2-1

Največje, domače elektrotehnično podjetje:

ELIN družba za elektrotehnično industrijo d. o. z.

Elin gradi električne centrale in omrežja;
Elin proizvaja in dobavlja vse električne stroje in
Elin elektrotehnične aparate in izdelke;
Elin projektira brezplačno vse naprave in obrate,
ki so v zvezi z elektriko. 1321 25-9

Tehnične pisarne in zaloge:

Ljubljana, Dunajska cesta,
Palata Ljublj. kreditne banke.

Maribor, Vetrinjska ul. 11.

Kupim po visoki ceni vsako
834 množino 67-51

jamskega lesa

plačljivo proti duplikatom. Prosim ob-
vezne ponudbe franko vagon vseh po-
staj na naslov Korošec Dragotin,
lesna trgovina, Braslovče.

Obl. konc. posredovalnica
za promet z realitetami:

Anton P. Arzenšek

CELJE Kralja Petra c. 22 CELJE

Posreduje pri prodaji ozir. nakupu
zemljišč, hiš, vil, gradov, velikih in
malih posestev, industrijskih podjetij
itd., itd. vestno in točno. 45-28

Učenca

sprejemem proti dobri plači. Nastop
tako. Janko Bovha, trgovina papirja,
Celje. —5

KUPUJTE »PROSVETNO KNJIŽICO«
»KLUBA NAPR. SLOV. AKADEMIKOV
V CELJU.«

Ugodna prilika!

Proda se vsled družinskih razmer lepo
zidana hiša z vrtom v bližji okolici Celja
za K 375'000—. Pojasnila daje R. Dobnik,
Pred grofijo 5. 1507

Novo!

Naznanilo!

Novo!

Dovoljujem si cenjenemu občinstvu v
Celju in okolici naznaniti, da sem ctvoril
v Celju, Gosposka ulica šte. 26 (prej Faganel)
trgovino z usnjem in čevljarскими potrebščinami.

Potrudil se bodem cenjenim strankam
postreči najbolje in z solidnimi cenami.

IVAN ULAGA,

trgovina z usnjem in čevlj. potrebščinami,
Celje, Gosposka ulica šte. 26.

Novo!

Novo!

Halo dekleta !!!

Mlad, agilen, podjeten plačilni natakak, prijetne zuna-
njosti, neomadeževane preteklosti, s krasnimi dohodki,
želi znanja z istotako simpatično, od 18—24 let staro
gospodično, ki bi bila pripravljena v slučaju medse-
bojne simpatije z živahnim dopisovanjem oziroma s
skupnimi sprehodi mi skrajšati dolgočasne samske
ure. Ženitba ni izključena. Tajnost častno zajamčena.
Neanonimne ponudbe z zadnjo sliko (katera se vrne) na

Anončni in reklamni zavod **F. JAGER & COMP.**
Celje, Kralja Petra cesta pod „Lepa bodočnost“.